

RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY MORYŃ

ZA LATA 2023-2024

MORYŃ 2025

Wykonawca:
Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja
43-450 Ustroń ul. Sikorskiego 10
tel. +48 512 110 314; fax (33) 487 63 98
biuro@eko-precyzja.eu

Spis treści

1.	Wstęp.....	5
1.1.	Podstawa prawna.....	5
1.2.	Okres sprawozdawczy	5
1.3.	Źródła danych	5
1.4.	Zakres opracowania.....	6
2.	Charakterystyka Gminy Moryń	6
2.1.	Położenie	6
2.2.	Komunikacja	9
2.2.1.	Sieć drogowa	9
2.2.2.	Sieć kolejowa	11
2.3.	Demografia	12
2.4.	Energetyka, sieć gazowa, sieć ciepłownicza	14
2.4.1.	Sieć energetyczna.....	14
2.4.2.	Sieć gazowa.....	15
2.5.	Sieć wodociągowa i kanalizacyjna	16
2.6.	Klimat.....	17
2.7.	Wody powierzchniowe i podziemne	19
2.7.1.	Wody powierzchniowe	19
2.7.2.	Wody podziemne	21
2.8.	Zasoby przyrodnicze	22
2.8.1.	Formy ochrony przyrody	22
2.8.2.	Lasy	28
2.9.	Budowa i zasoby geologiczne	30
2.10.	Gleby	34
2.10.1.	Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie gminy Moryń.....	35
3.	Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń za lata 2023-2024	37
3.1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	37
3.2.	Zagrożenia hałasem.....	44
3.3.	Pola elektromagnetyczne	48
3.4.	Gospodarowanie wodami.....	50
3.5.	Gospodarka wodno-ściekowa	57
3.6.	Zasoby geologiczne	60
3.7.	Gleby	63
3.8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	66
3.9.	Zasoby przyrodnicze	70
3.10.	Zagrożenia poważnymi awariami	74
4.	Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska	75
5.	Ocena systemu monitoringu	77
6.	Podsumowanie lat 2023-2024	81
	Spis tabel	85
	Spis rysunków.....	86

Wykaz skrótów

b.d.	brak danych
ARiMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
ASGOK	Analiza Stanu Gospodarki Odpadami Komunalnymi
BDO	Baza Danych o Produktach i Opakowaniach oraz o Gospodarce Odpadami
CRFOP	Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody
FDS	Fundusz Dróg Samorządowych
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
JCWP	Jednolita Część Wód Powierzchniowych
JCWPd	Jednolita Część Wód Podziemnych
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
KPPSP	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OSChR	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
OUG	Okręgowy Urząd Górniczy
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PCZK	Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego
PEC	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej
PEM	Pola elektromagnetyczne
PGK	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej
PGN	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
PIP	Państwowa Inspekcja Pracy Okręgowy Inspektorat Pracy
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
PODR	Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
POLIŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020
POP	Program Ochrony Powietrza
POŚ	Program Ochrony Środowiska
PSG	Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o.
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PWiK	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.
PZZK	Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RFIL	Rządowy Funduszu Inwestycji Lokalnych
RPO	Regionalny Program Operacyjny
RWMŚ	Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
UE	Unia Europejska
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
ZDR	Zakłady dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej
ZDR	Zakłady Dużego Ryzyka
ZDW	Zarząd Dróg Wojewódzkich
ZGKiM	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej
ZZR	Zakłady zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej

1. Wstęp

1.1. Podstawa prawna

Zgodnie z art. 18 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2024 poz. 54 z późn. zm.) organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza, co 2 lata raporty z wykonania programów, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy. Po przedstawieniu raportów odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu albo radzie gminy, raporty są przekazywane przez organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy odpowiednio do ministra właściwego do spraw środowiska, organu wykonawczego województwa i organu wykonawczego powiatu.

Raport został opracowany na podstawie Programu Ochrony Środowiska przyjętego Uchwałą Nr VI/34/2019 Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 15 maja 2019 r. w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2026”.

Program Ochrony Środowiska ma na celu realizację polityki ochrony środowiska na terenie gminy Moryń. Jego realizacja prowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego i efektywnego zarządzania środowiskiem. Celem Raportu jest ocena stopnia realizacji i analiza ujętych w Programie działań wraz z poniesionymi nakładami finansowymi.

1.2. Okres sprawozdawczy

Niniejszy Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń sporządzono na podstawie analizy realizacji zadań zawartych w Programie, określonych dla gminy Moryń. Raport obejmuje okres od **1 stycznia 2023 r. – 31 grudnia 2024 r.**

1.3. Źródła danych

Dane wykorzystane podczas sporządzania niniejszego raportu pochodzą z:

- Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie,
- Urzędu Miejskiego w Moryniu,
- Starostwa Powiatowego w Gryfinie,
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie,
- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Szczecinie,
- Zachodniopomorskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Koszalinie,
- Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o.,
- Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.,
- Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Moryniu,
- Wodociągów Zachodniopomorskich w Goleniowie,
- ENEA Operator Sp. z o.o.,
- Nadleśnictwa Mieszkowice,
- Nadleśnictwa Chojna,
- Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Szczecinie,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie,

- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie,
- Okręgowego Urzędu Górniczego w Poznaniu,
- Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Gryfinie,
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- Zachodniopomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach,
- Zespołu Szkół w Moryniu.

1.4. Zakres opracowania

W skład niniejszego Raportu wchodzi następujące składowe:

- charakterystyka gminy Moryń,
- zakres realizacji Programu,
- ocena realizacji Programu,
- ocena systemu monitoringu,
- podsumowanie.

2. Charakterystyka Gminy Moryń

2.1. Położenie

Gmina Moryń jest gminą miejsko-wiejską, położoną w południowej części powiatu gryfińskiego w województwie zachodniopomorskim. Powierzchnia gminy wynosi 125 km². Gmina Moryń sąsiaduje z gminami powiatu gryfińskiego:

- Chojną (od północy i północno-wschodu),
- Cedynią (od zachodu),
- Mieszkowicami (od południa i południowo – wschodu).

Obszar Gminy Moryń stanowi 9 sołectw: Bielin, Dolsko, Gądno, Klępicz, Mirowo, Nowe Objezierze, Przyjezierze, Stare Objezierze, Witnica i miasto Moryń. Siedzibą gminy jest miasto Moryń – od wschodu graniczy z wodami jednego z najgłębszych jezior w Polsce – jeziorem Morzycko.

Gmina znajduje się w odległości 58 km od głównej siedziby powiatu – Gryfina oraz 83 km od stolicy Województwa Zachodniopomorskiego – Szczecina.

Rysunek 1. Gmina Moryń na tle powiatu gryfińskiego

źródło: opracowanie własne

Rysunek 2. Gminy graniczące z Gminą Moryń

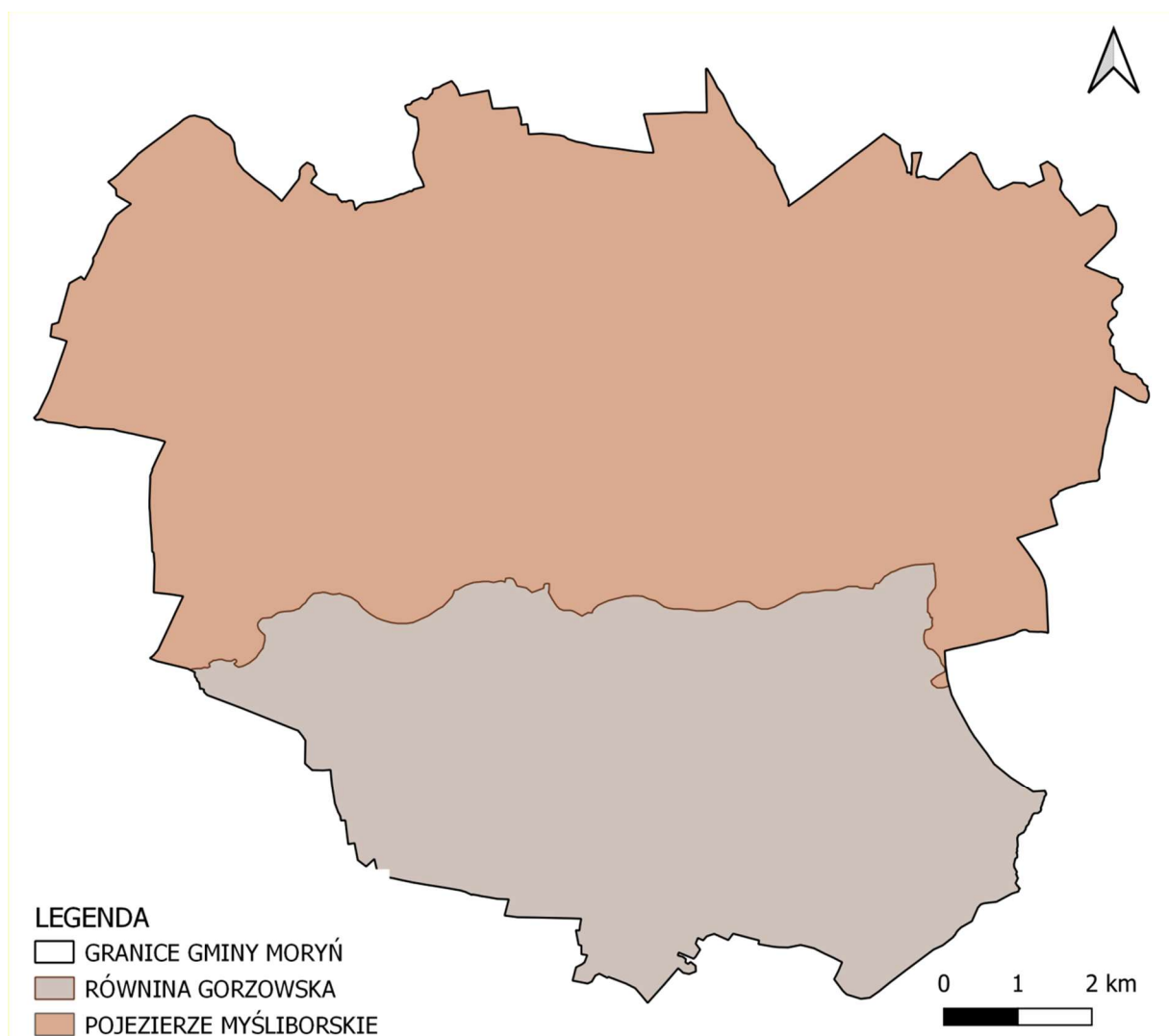
źródło: opracowanie własne

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski gmina Moryń leży w obrębie:

1. Megaregion Pozaalpejska Europa Środkowa

- Prowincja Nizina Środkowoeuropejska
 - Podprowincja Pojezierza Południowobałtyckie
 - Makroregion Pojezierze Zachodniopomorskie
 - Mezonegion Pojezierze Myśliborskie
 - Makroregion Pojezierze Południowopomorskie
 - Mezonegion Równina Gorzowska¹

¹ Regionalna geografia fizyczna Polski. Praca zbiorowa pod red. A. Richlinga i innych, GDOŚ, Poznań 2021.

Rysunek 3. Położenie gminy Moryń na tle regionów fizycznogeograficznych

źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych, opracowanie własne

2.2. Komunikacja

2.2.1. Sieć drogowa

Sieć komunikacyjna gminy współtworzona jest przede wszystkim przez transport drogowy. Składa się ona z:

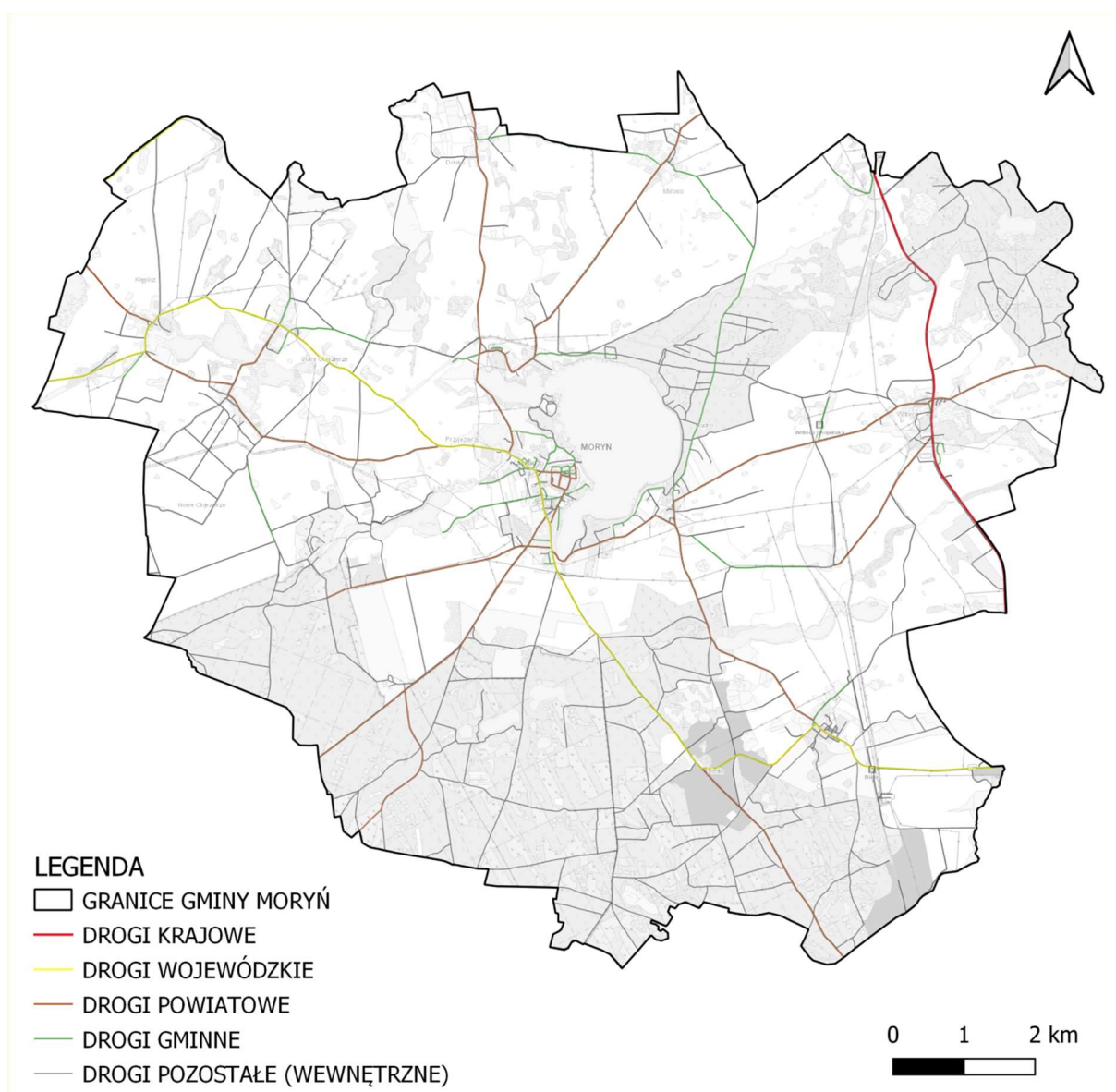
- drogi krajowej nr 31 relacji Szczecin – Gryfino – Chojna – Sarbinowo – Kostrzyn – Słubice długości w granicach gminy 6,794 km,
- drogi wojewódzkiej nr 124 relacji granica państwa – Cedynia – Chojna o długości w granicach gminy 1,425 km – stan techniczny dobry,
- drogi wojewódzkiej nr 125 relacji granica państwa – Cedynia – Golice – Moryń - Wierzchnas o długości w granicach gminy 17,895 km – stan techniczny dobry (42%) i zadowalający (58%),
- dróg powiatowych o długości w granicach gminy 46,618 km .

Tabela 1. Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Moryń

Nr drogi	Przebieg	Długość [km]	Nawierzchnia
1397Z	Mętno – Moryń	5,097	Masa bitumiczna
1398Z	Przyjezierze – Jelenin	5,143	Masa bitumiczna
1399Z	Moryń – Orzechów	6,376	Masa bitumiczna – 5,140 km, gruntowa – 1,236 km
1400Z	Stare Objezierze – Nowe Objezierze	1,124	Masa bitumiczna
1410Z	Moryń – Ładkowo	2,571	Masa bitumiczna
1409Z	Warnice – Stare Łysogórki	11,150	Masa bitumiczna
1411Z	Gądno – Bielin	3,690	Masa bitumiczna
1412Z	Witnica – Wisław	2,690	Masa bitumiczna
1424Z	Mieszkowice – Macierz	3,850	Masa bitumiczna
1507Z	ul. Chopina w Moryniu	0,288	Masa bitumiczna
1508Z	ul. Kościuszki w Moryniu	0,173	Masa bitumiczna
1509Z	ul. Lipowa w Moryniu	0,509	Masa bitumiczna
1511Z	ul. Rynkowa w Moryniu	0,376	Masa bitumiczna
1513Z	ul. Szeroka w Moryniu	0,096	Masa bitumiczna
1514Z	ul. Szkolna w Moryniu	0,290	Masa bitumiczna
1515Z	ul. Wiśniowa w Moryniu	0,336	Masa bitumiczna
1516Z	ul. Żeromskiego w Moryniu	0,209	Masa bitumiczna

źródło: Starostwo Powiatowe w Gryfinie [stan na: 11.02.2025 r.]

Układ komunikacyjny uzupełniają drogi gminne o łącznej długości 18,3 km.

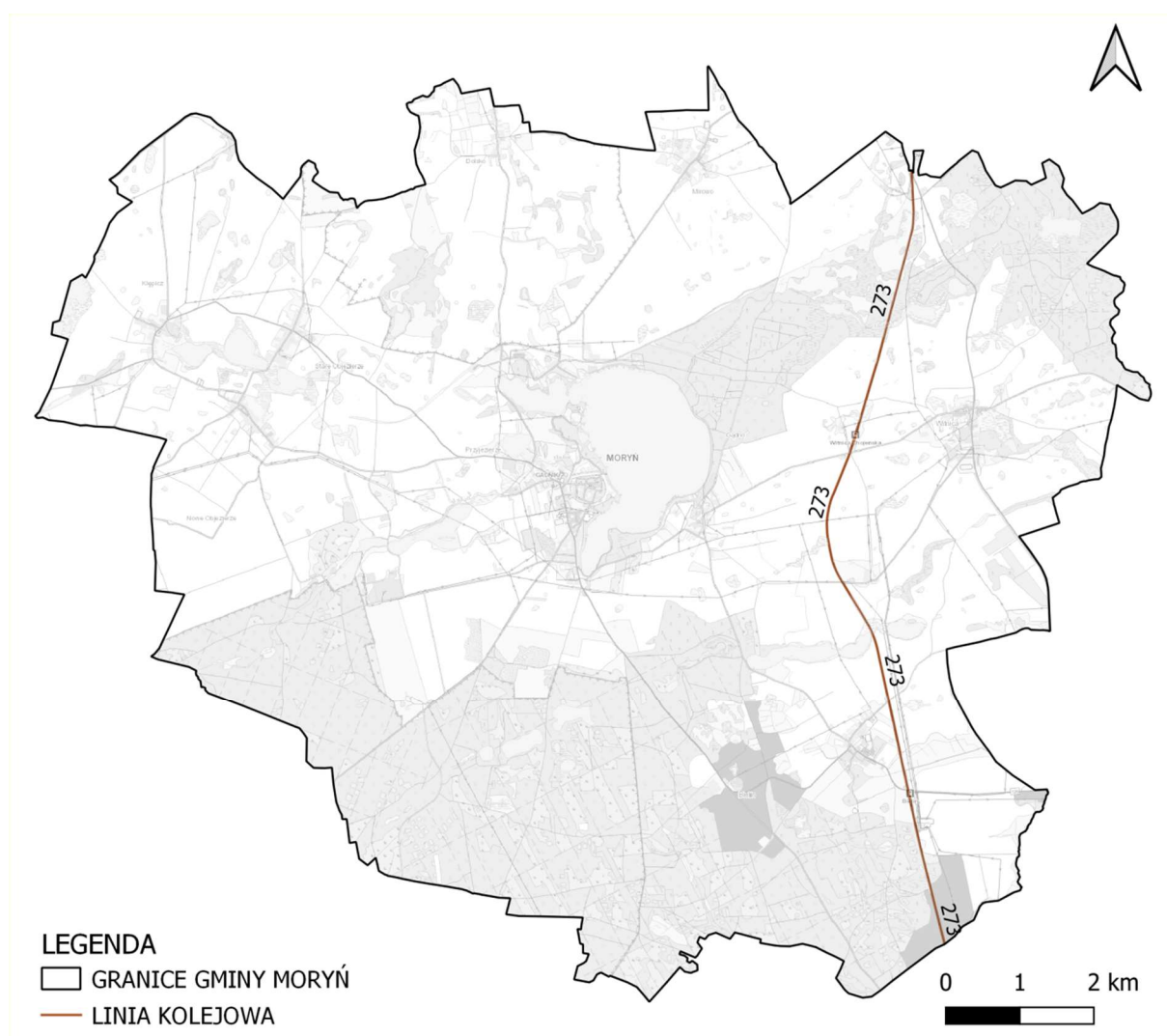

Rysunek 4. Układ głównych dróg na terenie gminy Moryń

źródło: opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap

2.2.2. Sieć kolejowa

Przez gminę Moryń przebiega linia kolejowa dwutorowa zelektryfikowana nr 273 relacji Wrocław – Szczecin zwana linią Nadodrzańską. Jest to linia typu magistralnego. Linia przebiega przez miejscowości Witnica i Bielin.

Rysunek 5. Układ linii kolejowych na terenie gminy Moryń

źródło: PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., opracowanie własne

2.3. Demografia

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31.12.2023 r. gminę Moryń zamieszkiwało 4 112 osób, z czego 1 981 stanowili mężczyźni, natomiast 2 131 kobiety. W mieście mieszkały 1 622 osoby co stanowiło 39,45 % ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła 33,0 os/km². Szczegółowe informacje na temat demografii zostały zamieszczone w poniższej tabeli.

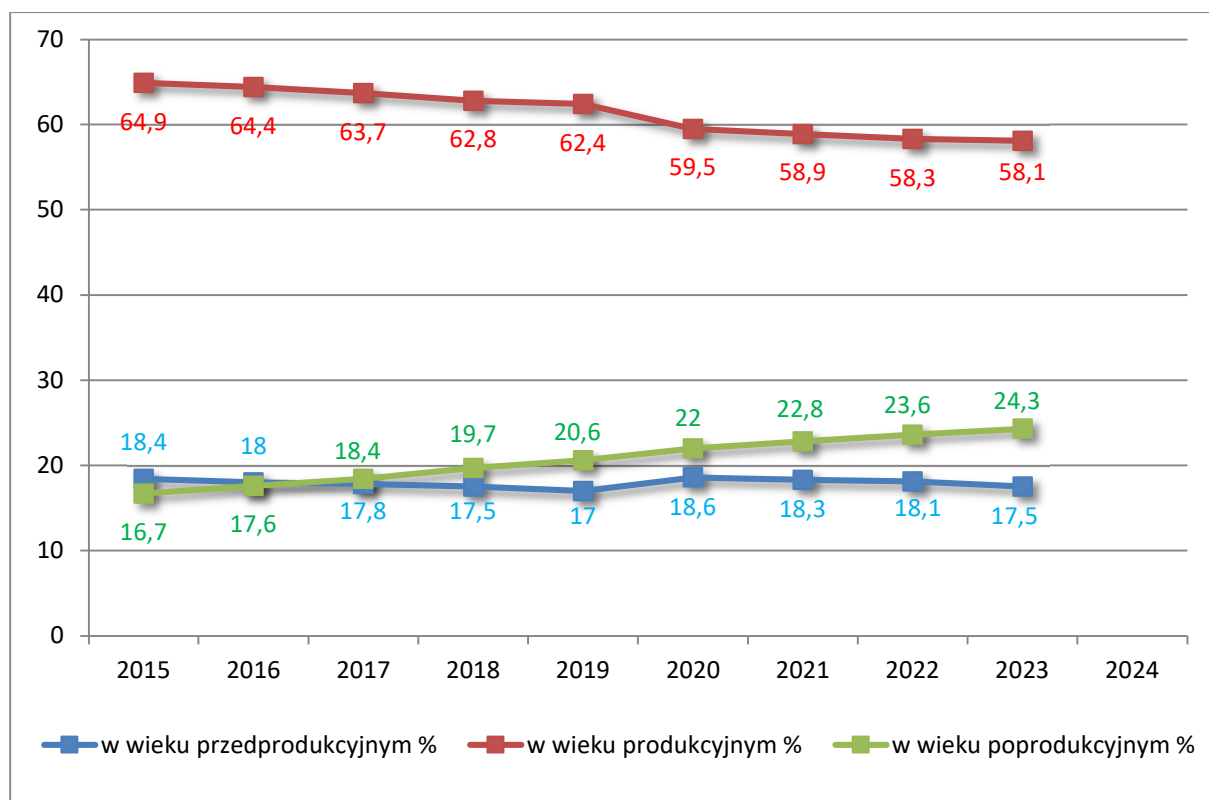
Tabela 2. Procesy demograficzne w gminie Moryń w latach 2015–2024

Rok	Liczba ludności	Saldo migracji wewnętrznych	Saldo migracji zagranicznych	Przyrost naturalny
2015	4 340	-8	0	-8
2016	4 331	-27	2	-5
2017	4 322	5	3	-6
2018	4 301	-9	0	-17

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń
za lata 2023-2024*

Rok	Liczba ludności	Saldo migracji wewnętrznych	Saldo migracji zagranicznych	Przyrost naturalny
2019	4 267	-34	2	-17
2020	4 174	5	4	-38
2021	4 128	-16	6	-15
2022	4 136	16	1	-21
2023	4 112	7	4	-19
2024 ²	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

źródło: GUS

Rysunek 6. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powyższa tabela i wykres demonstrują zmiany demograficzne zachodzące na terenie gminy w dłuższej perspektywie czasu. Wynika z nich, że stan liczby ludności wykazuje tendencje malejące, na co wpływ ma głównie ujemny przyrost naturalny. Zauważalne jest dynamiczne starzenie się społeczeństwa przejawiające się w zwiększającej się liczbie osób w wieku poprodukcyjnym i zmniejszającej się liczbie osób w wieku produkcyjnym. W przyszłości taka sytuacja będzie prowadzić do coraz większego obciążenia ekonomicznego grupy w wieku produkcyjnym.

² Dane za 2024 r. będą w udostępnione w GUS w późniejszym terminie

Informacje na temat wielkości bezrobocia na terenie gminy Moryń zestawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 3. Bezrobocie na terenie gminy Moryń ³

Wskaźnik	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Bezrobotni zarejestrowani wg płci						
Ogółem	osoba	172	127	127	126	129
Mężczyźni	osoba	82	61	58	63	63
Kobiety	osoba	90	66	69	63	66
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym						
Ogółem	%	6,9	5,2	5,3	5,3	b.d.
Mężczyźni	%	6,2	4,7	4,5	5,0	b.d.
Kobiety	%	7,8	5,8	6,1	5,6	b.d.

źródło: GUS

2.4. Energetyka, sieć gazowa, sieć ciepłownicza

2.4.1. Sieć energetyczna

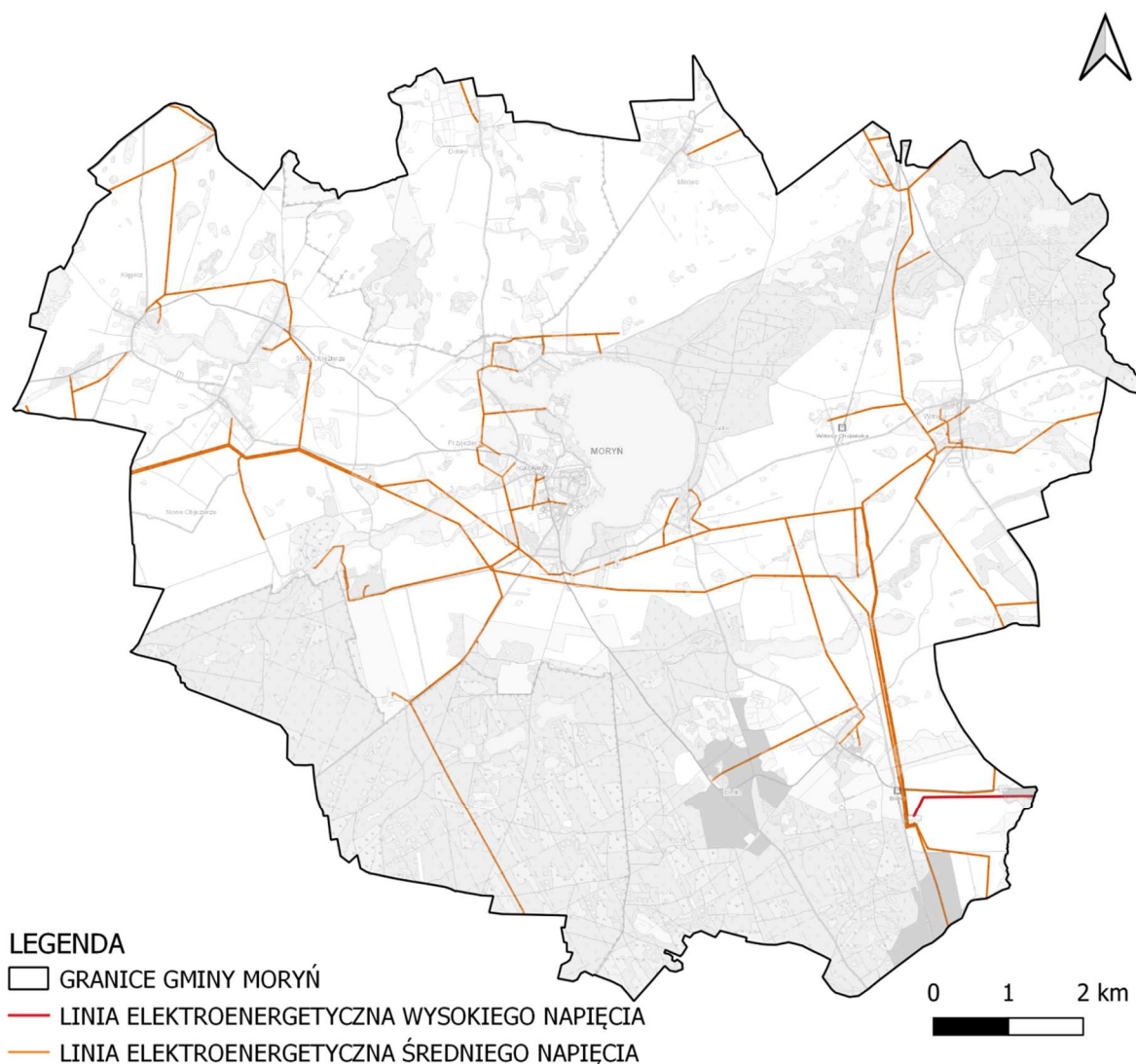
Systemem elektroenergetycznym na terenie gminy Moryń zarządza ENEA Operator Sp. z o.o. Odbiorcy energii elektrycznej zaopatrywani są z Głównego Punktu Zasilania Bielin o napięciu transformacji 110/15 kV. Na terenie gminy zlokalizowane są: 1 stacja elektroenergetyczna 110 kV/SN oraz 44 stacji SN/nN należących do ENEA Operator Sp. z o.o.

Długość linii energetycznych na terenie gminy Moryń, wg stanu na dzień 31.12.2024 r. wynosi:

- linie napowietrzne wysokiego napięcia WN 110 kV – 3,7 km,
- linie napowietrzne średniego napięcia SN 15 kV – 87,0 km,
- linie kablowe średniego napięcia SN 15 kV – 100,0 km,
- linie napowietrzne niskiego napięcia nN 0,4 kV – 37,8 km,
- linie kablowe niskiego napięcia nN 0,4 kV – 28,3 km⁴.

³ Dane za 2024 r. będą udostępnione przez Bank Danych Lokalnych [GUS] w końcu 1 kwartału 2025 r.

⁴ Dane od ENEA Operator Sp. z o.o.

Rysunek 7. Linie elektroenergetyczne przebiegające przez gminę Moryń

źródło: opracowanie własne

2.4.2. Sieć gazowa

Przez teren gminy nie przebiega gazowa sieć przesyłowa. Od 2022 r. funkcjonuje w ograniczony zakresie, na terenie miasta Morynia, dystrybucyjna sieć gazowa zarządzana przez PSG. Siecią rozprowadzany jest gaz ziemny grupy E ze stacji regazyfikacji LNG, zlokalizowanej na terenie dz. 741/7 w obrębie Przyjezierze II. Podstawowe dane zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 4. System gazowniczy na terenie gminy Moryń

Wskaźnik	Jednostka miary	2022	2023	2024
Długość czynnej sieci ogółem*	m	3 220	3 344	3 344
Czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)*	szt.	9	10	13
Czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych	m	72	92	114

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń
za lata 2023-2024*

Wskaźnik	Jednostka miary	2022	2023	2024
i niemieszkalnych)*				
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych**	szt.	6	6	brak danych
Odbiorcy gazu**	gosp.	3	35	brak danych
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem**	gosp.	3	4	brak danych
Zużycie gazu przez gospodarstwa domowe ogółem**	MWh	8,7	162,5	brak danych
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań**	MWh	8,7	162,5	brak danych
Ludność korzystająca z sieci gazowej**	[os.]	18	108	brak danych
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności**	[%]	0,4	2,6	brak danych

źródło: *PSG, **GUS

2.5. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

W 2023 r. całkowita długość sieci wodociągowej na terenie gminy Moryń wynosiła 33,3 km, a ilość osób korzystających z sieci wodociągowej wyniosła 3 594.

Tabela 5. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Moryń

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość		
		2022	2023	2024
Długość eksploatowanej sieci wodociągowej	km	32,5	32,8	33,3
Przyłącza sieci wodociągowej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	755	782	789
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	os.	3 680	3 655	3 594
Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności*	%	98,7	98,7	b.d.
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	145,24	139,49	137,03
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	ZGKiM	56,33	51,38	51,34
	Wodociągi Zachodnio-pomorskie	26,55	27,90	27,74

źródło: ZGKiM, Wodociągi Zachodniopomorskie, *GUS

W 2023 r. łączna długość sieci kanalizacji na terenie gminy Moryń wynosiła 20,6 km, a ilość osób korzystających z sieci kanalizacyjnej wyniosła 2 648.

Tabela 6. Charakterystyka systemu kanalizacyjnego na terenie gminy Moryń

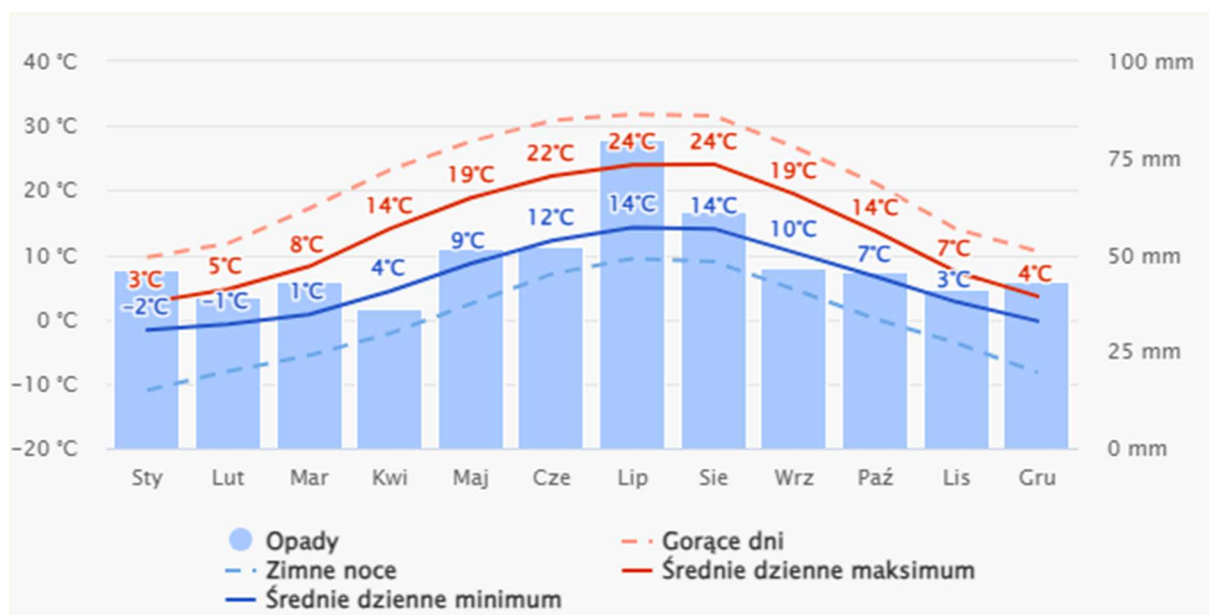
Wskaźnik		Jednostka miary	Wartość		
			2022	2023	2024
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej		km	17,9	20,1	20,6
Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		szt.	368	435	446
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną		dam³	101,616	112,912	106,46
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej		os.	2 302	2 703	2 648
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności*		%	55,9	58,8	b.d.
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych po oczyszczeniu					
BZT ₅	Moryń	kg/rok	3,43	9,80	3,00
	Bielin		-	3,22	3,80
	Witnica		237,2	241,2	167,7
ChZT	Moryń	kg/rok	38,30	63,50	32,55
	Bielin		-	43,15	29,20
	Witnica		1228,3	1274,4	1250,4
Zawiesina ogólna	Moryń	kg/rok	6,10	12,65	6,30
	Bielin		-	3,82	8,05
	Witnica		467,2	201,0	173,0
Ilość zbiorników bezodpływowych		szt.	609	585	b.d.
Przydomowe oczyszczalnie ścieków		szt.	52	54	b.d.

źródło: ZGKiM, Wodociągi Zachodniopomorskie, *GUS, Urząd Miejski w Moryniu

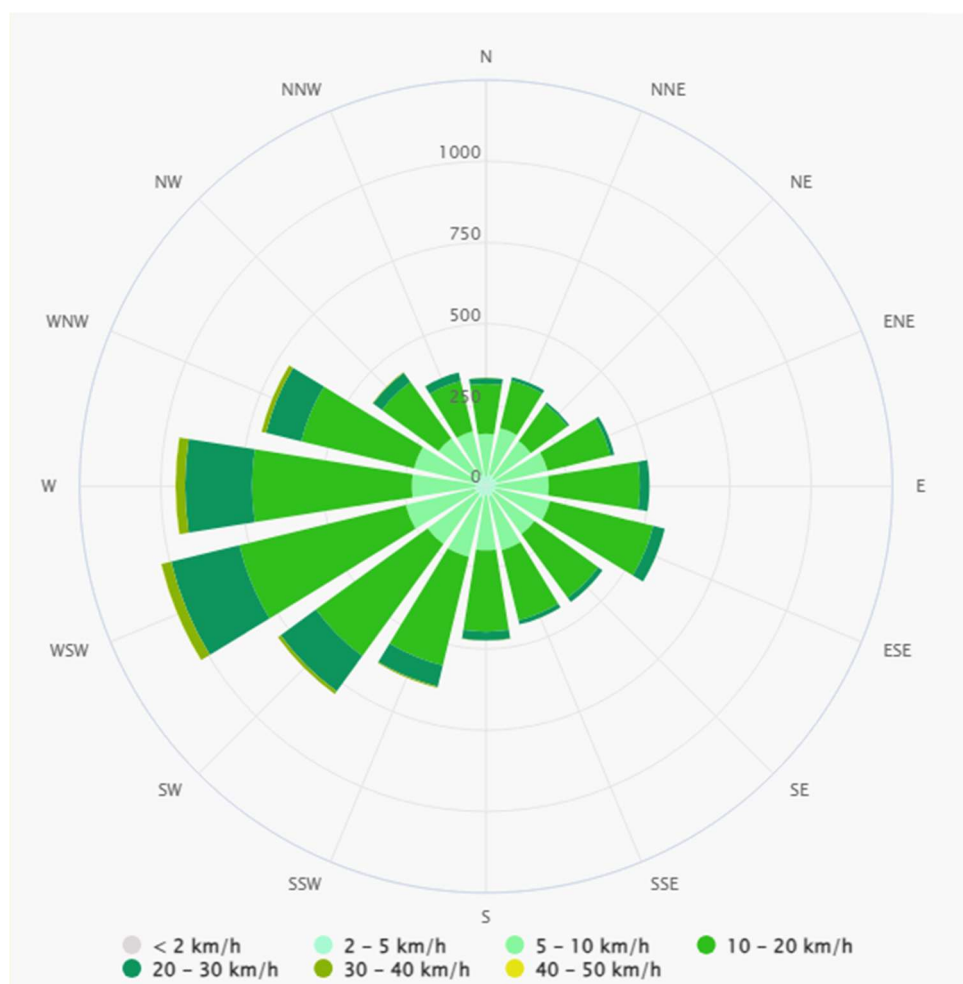
2.6. Klimat

Gmina Moryń wg podziału klimatycznego W. Okołowicza znajduje się w regionie pomorskim. Charakteryzuje się on silnym wpływem klimatycznym Morza Bałtyckiego oraz silnym oddziaływaniem mas powietrza znad Atlantyku. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 9,7°C. Najwyższe temperatury odnotowuje się w lipcu, średnio 19,4°C. Najzimniejszym miesiącem w roku jest natomiast styczeń ze średnią temperaturą 0,2°C. Roczna suma opadów wynosi średnio 652 mm. Największa ilość opadów przypada na lipiec i wynosi średnio 82 mm. Najsuchszym miesiącem jest natomiast luty z 40 mm opadów. Dominującymi wiatrami na terenie gminy są wiatry zachodnie i południowo-zachodnie. Najmniejszy jest udział wiatrów północnych.⁵

⁵ <https://pl.climate-data.org>, <https://meteoblue.com.pl>

Rysunek 8. Średnie temperatury i opady występujące na terenie gminy Moryń
źródło: www.meteoblue.com

Rysunek 9. Róża wiatrów Gminy Moryń
źródło: www.meteoblue.com

2.7. Wody powierzchniowe i podziemne

2.7.1. Wody powierzchniowe

Gmina leży w zlewni trzech rzek będących prawymi dopływami Odry II rzędu: Słubi, Kurzycy i Rurzycy. Słubia jest głównym ciekim gminy, do zlewni pozostałych z wymienionych należą mniejsze cieki wodne.

Tabela 7. Wykaz głównych cieków wodnych przepływających przez gminę Moryń

Nazwa cieku	Długość cieku całkowita [km]	Długość cieku w granicach gminy [km]
Słubia	32,396	16,890
Kalica	17,591	4,607
Kanał A (rurociąg)	3,827	3,827
Dopływ spod Macierzy	6,267	2,499
Kurzycza	24,919	0,065

źródło: RZGW

Oprócz rzek, na wody powierzchniowe składają się przede wszystkim liczne jeziora, stawy, oczka śródpolne i śródleśne oraz mniejsze cieki wodne. Gmina cechuje się dużym współczynnikiem jeziorności w województwie zachodniopomorskim. Największym zbiornikiem wodnym jest centralnie położone, przepływowe Jezioro Morzycko. Kolejnym jeziorem pod względem wielkości jest jezioro Bielin. Inne większe jeziora to: Kałuża, Duże-But, Klępicz Duży, Objezierze, Stare Objezierze i Mierno. Ważną rolę odgrywają również jeziora Winnickie Małe, Winnickie Wielkie i Winnickie.

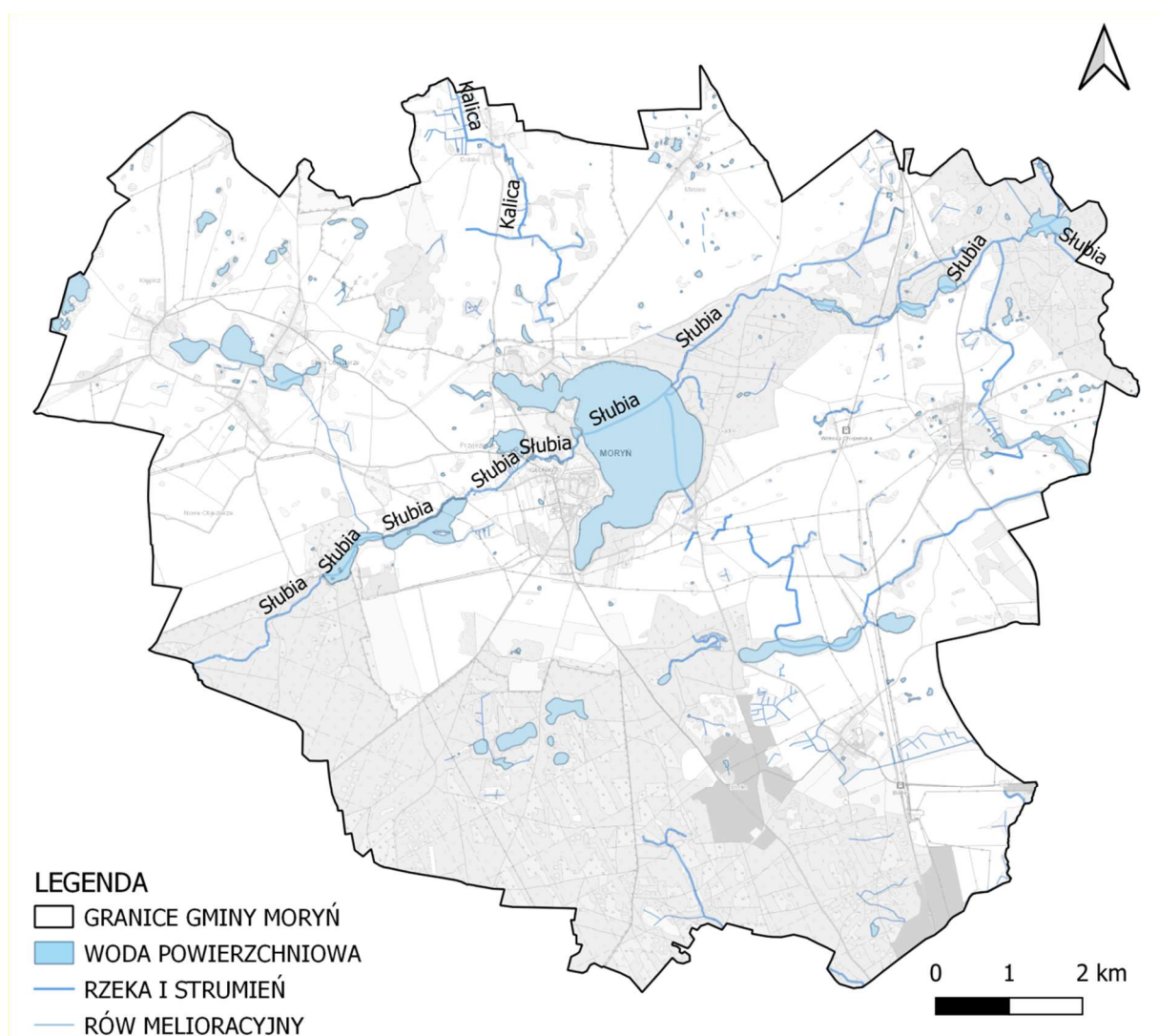
W obszarze gminy znajduje się ponadto osiemnaście mniejszych zbiorników wodnych, których lustro wody nie przekracza 7 ha oraz wiele tzw. oczek wodnych o charakterze śródpolnym lub śródleśnym o powierzchni mniejszej niż 1 ha. Mimo niewielkiej powierzchni odgrywają one dużą rolę ekologiczną stanowiąc miejsca lęgu i żerowania dla wielu gatunków zwierząt wodnych i wodno-błotnych⁶.

Tabela 8. Wykaz głównych jezior na terenie gminy Moryń

Nazwa jeziora	Powierzchnia [ha]
Morzycko	342,7
Bielin	27,4
Objezierze	18,0
Mierno	13,2
Kałuża	11,5
Duże-But	11,5
Stare Objezierze	10,3
Klępicz Duży	9,4

źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Moryń

⁶ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Moryń, Moryń 2022.

Rysunek 10. Lokalizacja rzek i wód na terenie gminy Moryń

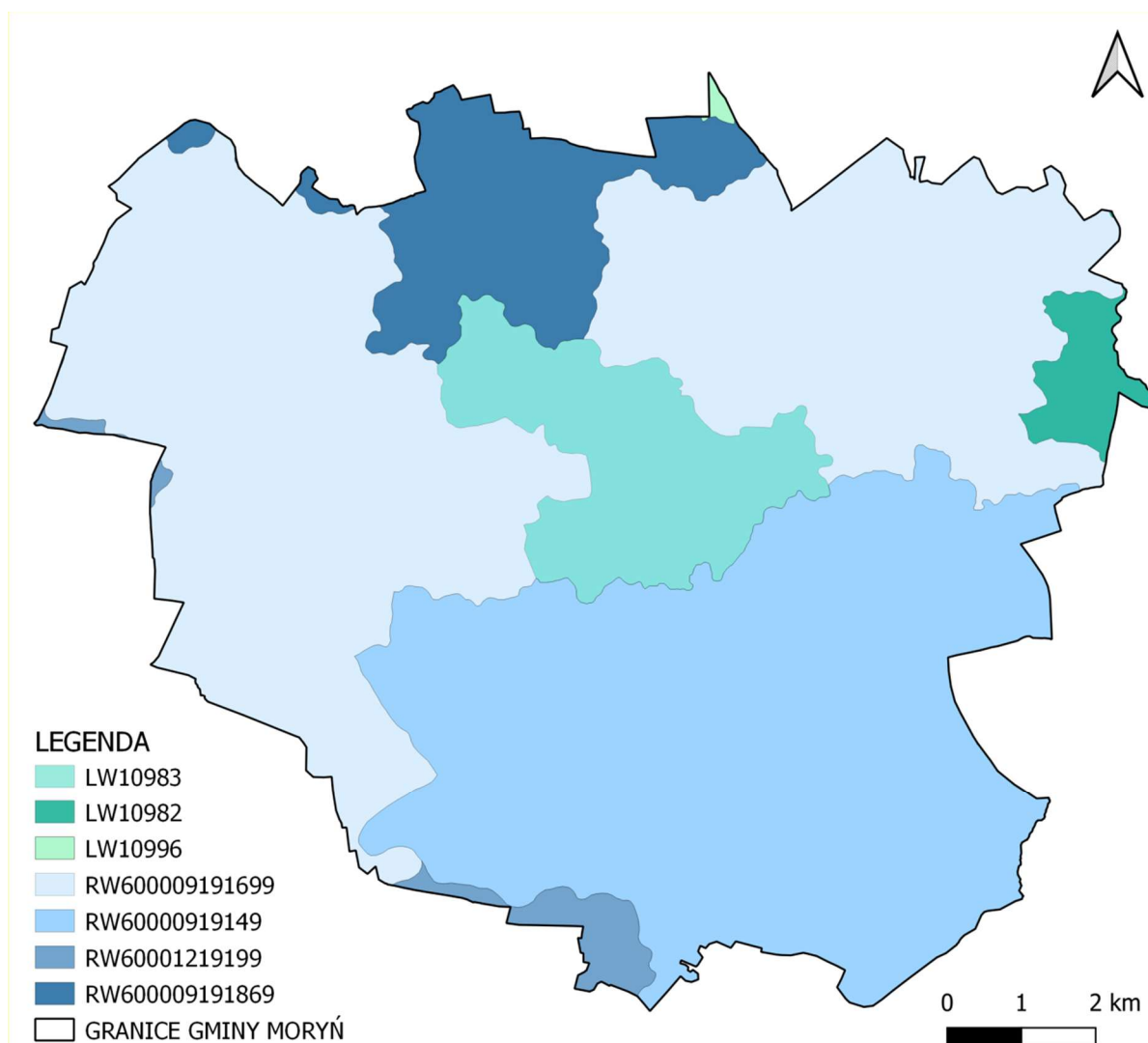
źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

Obszar gminy Moryń zgodnie z II aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2023 r., poz. 335), obowiązującą na lata 2022–2027, leży w zlewniach 4 rzecznych i 3 jeziornych JCWP, które zostały przedstawione poniżej.

Tabela 9. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze Gminy Moryń

Kod JCWP	Nazwa JCWP
RW60001219199	Odra od Warty do oddzielenia się Odry Zachodniej
RW600009191699	Słubia
RW600009191869	Kalica
RW60000919149	Kurzyca
LW10982	Narost
LW10983	Morzycko
LW10996	Mętno

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie [<http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>, stan na: 31.01.2025 r.]

Rysunek 11. Zlewnie JCWP, w zasięgu których znajduje się gmina Moryń

źródło: opracowanie własne

2.7.2. Wody podziemne

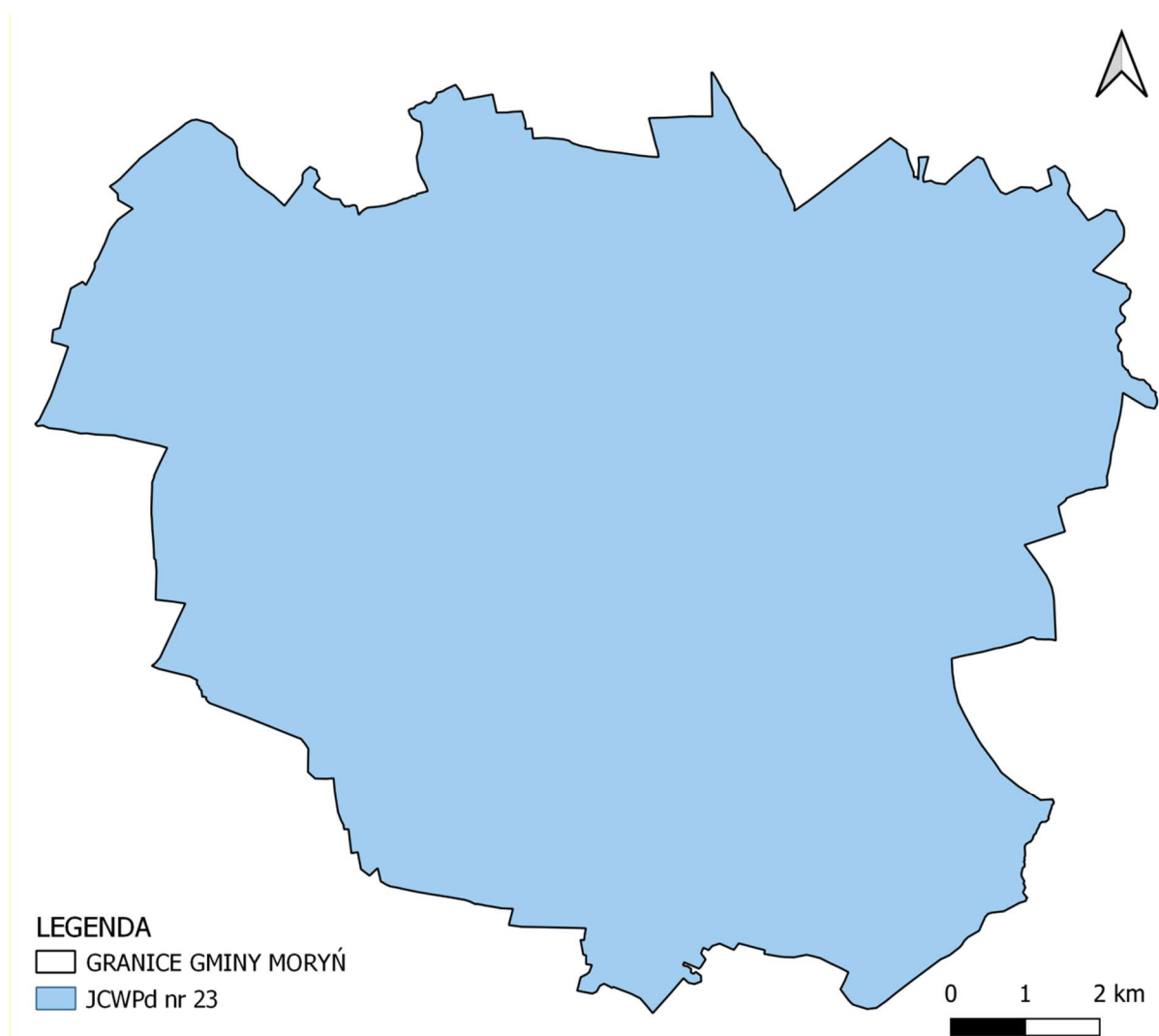
Gmina Moryń znajduje się w całości w zasięgu jednej jednolitej części wód podziemnych (JCWPd), nr 23, scharakteryzowanej poniżej na podstawie II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2023 r., poz. 335), obowiązującej na lata 2022–2027.

Tabela 10. Charakterystyka JCWPd

	GW600023
Powierzchnia [km²]	2909.34
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Odry
Region wodny	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego
Obszar bilansowy	Dolna Warta, Międzyodrze, Myśła, Kurzyca, Słubia, Płonia, Rurzyca, Tywa
Rejony wodnogospodarcze	Płonia, Kłodawka, Warta - Kanały pradolinne, Kurzyca ze zlewnią bezpośrednią Odry, Myśła górna (wod. Myślibórz), Międzyodrze Szczecina - Jezioro Dąbie, Myśła środkowa

	GW600023
	(wod. Dolsk), Zlewnia Omulnej, Zlewnia Tywy - Jez. Kiełbiczne, Słubia ze zlewnią bezpośrednią Odry, Zlewnia Rurzyca - Kanału Cedyńskiego, Myśla dolna ze zlewnią bezpośrednią Odry
Województwo	lubuskie, zachodniopomorskie
Powiat	powiat Szczecin, powiat gorzowski, powiat gryfiński, powiat myśliborski, powiat pyrzycki

źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna [stan na: 31.01.2025 r.]

Rysunek 12. Lokalizacja JCWPd nr 84 oraz 100 na terenie gminy Moryń

źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez PGW WP

2.8. Zasoby przyrodnicze

2.8.1. Formy ochrony przyrody

Na terenie Gminy Moryń występują następujące formy ochrony przyrody:

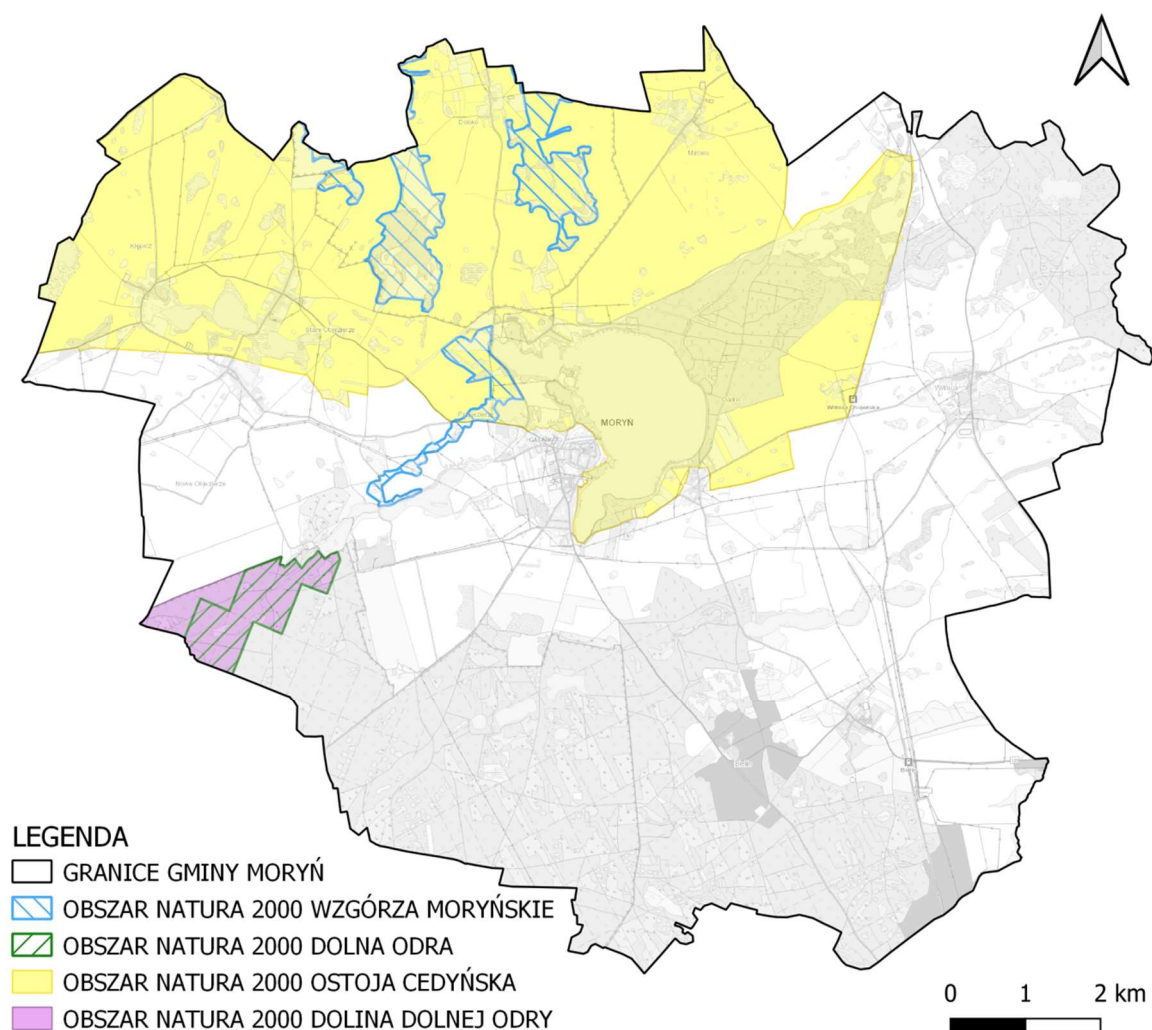
- obszar natura 2000 Wzgórza Moryńskie,
- obszar natura 2000 Dolna Odra,
- obszar natura 2000 Dolina Dolnej Odry,

- obszar natura 2000 Ostoja Cedyńska,
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy Morzycko,
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy Dolina Słubi (gm. Moryń),
- park krajobrazowy Cedyński Park Krajobrazowy,
- użytki ekologiczne,
- pomniki przyrody.

Tabela 11. Powierzchnia obszarów chronionych na terenie gminy Moryń⁷

	Jedn.	2021	2022	2023
ogółem	ha	3 078,28	3 078,28	3 078,28
parki krajobrazowe razem	ha	2 500,00	2 500,00	2 500,00
rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody w parkach krajobrazowych	ha	15,92	15,92	15,92
użytki ekologiczne	ha	15,92	15,92	15,92
zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	ha	578,28	578,28	578,28

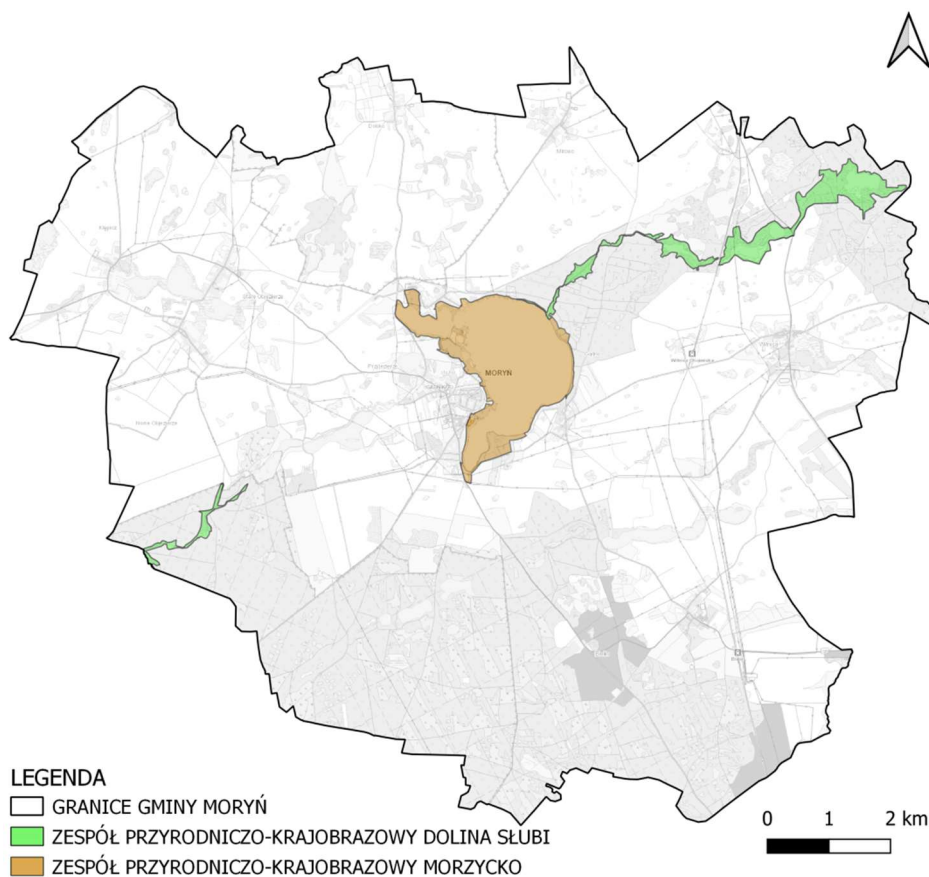
źródło: GUS

Rysunek 13. Obszary Natura 2000 występujące na terenie gminy Moryń

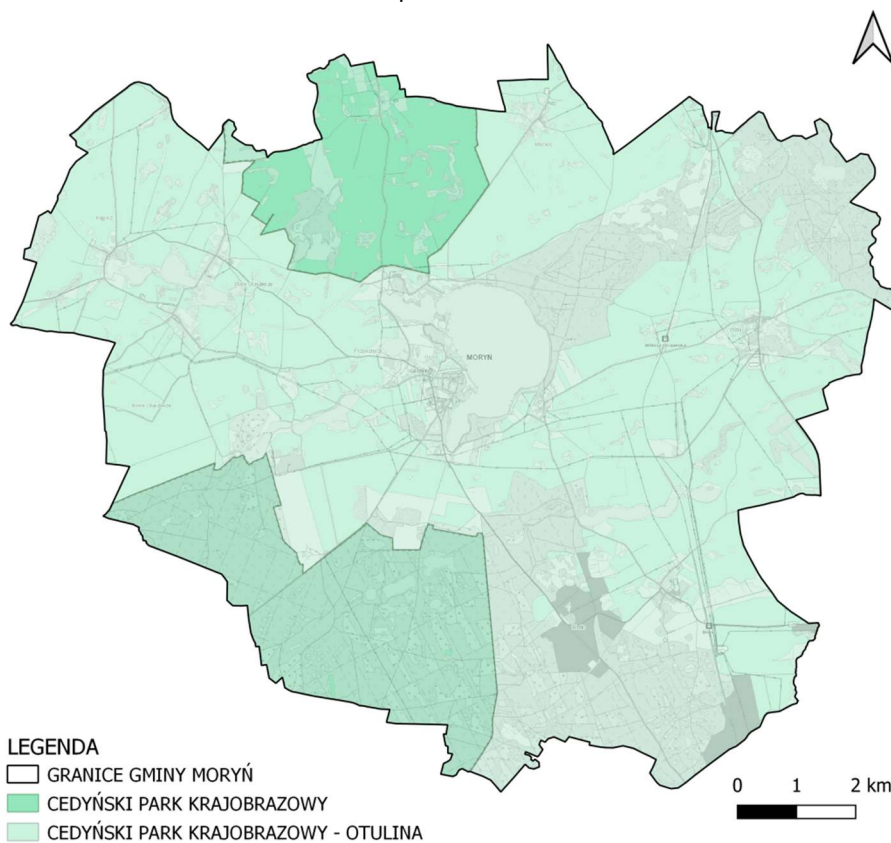
źródło: opracowanie własne

⁷ Dane za 2024 r. będą udostępnione przez Bank Danych Lokalnych [GUS] końcem 2025 r.

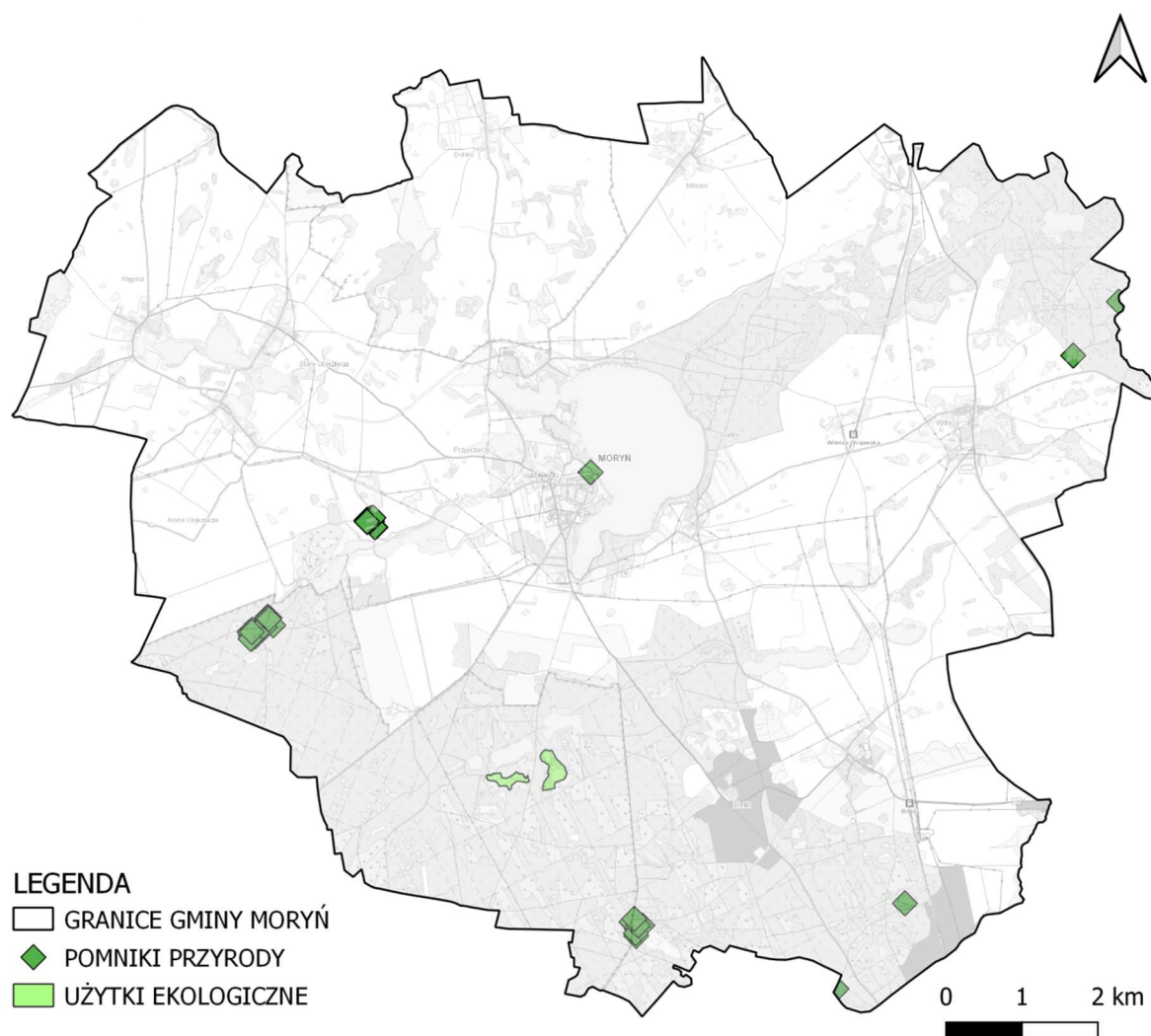
Rysunek 14. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe występujące na terenie gminy Moryń

źródło: opracowanie własne

Rysunek 15. Parki krajobrazowe występujące na terenie gminy Moryń

źródło: opracowanie własne

Rysunek 16. Pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne występujące na terenie gminy Moryń
źródło: opracowanie własne

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń
za lata 2023-2024*

Tabela 12. Pomniki przyrody na terenie gminy Moryń

Lp.	Data ustanowienia	Typ tworu + rodzaj	Gatunek drzewa	Wysokość [m]	Pierśnica [cm]	Obwód [cm]	Opis granicy	Akty prawne
1.	2010-05-07	Jednoobiektowy, drzewo	Robinia akacjowa (Robinia biała, Grochodrzew) - Robinia pseudoacacia	21	110	346	rośnie w pasie drogi gminnej nr 24, ul Akacjowa, po lewej str drogi za furką jeziorną miasta	Uchwała Nr XXXII/297/2010 Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 25 lutego 2010 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody
2.	2003-11-04	Wieloobiektowy, grupa 29 drzew	Sosna górska (Sosna kosa, Kosodrzewina, Kosodrzew, Kosówka) - Pinus mugo Turra	1-6	7-22	22-69	w pobliżu tamy i byłej żwirowni; 2-14,17,18,20-22,26-28: przy polu; 15,19,24,25: 10-30 m od pola; 29-31: blisko drogi	Uchwała Nr IX/61/2003 Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 18 sierpnia 2003 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody jednego zgrupowania zadrzewień śródpolnych sosny kosodrzewiny na terenie gminy Moryń Uchwała Nr VIII/46/2003 Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 30 czerwca 2003 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody jednego zgrupowania zadrzewień śródpolnych sosny kosodrzewiny na terenie gminy Moryń
3.	2006-09-05	Wieloobiektowy, grupa 9 drzew	Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior (5 szt.), Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedunculata, Ulmus effusa) (4 szt.)	22-26	82-128	258-402	Leśnictwo Bielin oddz. 62g; 1,2: przy drodze leśnej; 2,3: w miejscu dawnych zabudowań; 4,5: na brzegu zagajnika świerkowego	Uchwała Nr XXXIV/309/2006 Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Moryń
4.	2006-09-05	Jednoobiektowy, drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	26	146	459	Leśnictwo Witniczka oddz. 87h; nad jeziorem, przy drodze	
5.	2006-09-05	Jednoobiektowy, drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	26	153	481	Leśnictwo Witniczka oddz. 95j; przy niewielkim dołku, między polem a drogą	
6.	2006-09-05	Wieloobiektowy, grupa 3 drzew	Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedunculata, Ulmus effusa)	25-27	101-127	317-399	Leśnictwo Brochucin oddz. 8a; przy drodze leśnej	

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń
za lata 2023-2024*

Lp.	Data ustanowienia	Typ tworu + rodzaj	Gatunek drzewa	Wysokość [m]	Pierśnica [cm]	Obwód [cm]	Opis granicy	Akty prawne
7.	2006-09-05	Wieloobiektowy, grupa 11 drzew	Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedunculata, Ulmus effusa)	5-30	75-153	236-481	Leśnictwo Brochucin oddz. 8f; nad rozlewiskiem; 1: przy samej drodze i mostku; 5: rośnie w wodzie - brak dostępu; 8: przy drodze; 9,11,12: niedaleko ruin	Uchwała Nr XXXIV/309/2006 Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Moryń
8.	2006-09-05	Wieloobiektowy, grupa 2 drzew	Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedunculata, Ulmus effusa)	25	106-127	333-399	Leśnictwo Bielin oddz. 63l; 1,2: 50 m od drogi leśnej; 3: w głębi lasu; 4,5: na brzegu młodnika świerkowego; 6: przy młodniku iglastym	
9.	2006-09-05	Jednoobiektowy, drzewo	Wiąz górski - Ulmus glabra (Ulmus montana, Ulmus scabra)	22	111	349	Leśnictwo Bielin oddz. 107f; w pobliżu drogi leśnej	
10.	2006-09-05	Jednoobiektowy, drzewo	Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedunculata, Ulmus effusa)	5	96	302	Leśnictwo Bielin oddz. 138c; przy leśnej drodze	
11.	2006-09-05	Wieloobiektowy, grupa 2 drzew	Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedunculata, Ulmus effusa)	25-29	93-138	292-434	Leśnictwo Brochucin oddz. 7a; nad rozlewiskiem; 1: przy samym mostku; 2: przy leśnym dukcie	
12.	2006-09-05	Wieloobiektowy, grupa 3 drzew	Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedunculata, Ulmus effusa)	22-24	84-105	264-330	Leśnictwo Brochucin oddz. 7b; przy drodze leśnej	
13.	2006-09-05	Wieloobiektowy, grupa 3 drzew	Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedunculata, Ulmus effusa)	23-27	85-127	267-399	Leśnictwo Brochucin oddz. 7c; przy drodze leśnej, nad rozlewiskiem	
14.	2006-09-05	Wieloobiektowy, grupa 7 drzew	Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedunculata, Ulmus effusa)	15-29	79-125	248-393	Leśnictwo Brochucin oddz. 7g-h; 1-5: nad brzegiem rzeki; 6-9: na brzegu młodnika świerkowego	

źródło: crfop.gdos.gov.pl [stan na: 31.01.2025 r.]

2.8.2. Lasy

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy Moryń wynosi 3 460,32 ha, co daje lesistość na poziomie 27,0 %. Jest ona nieznacznie niższa od średniej krajowej (29,7%) oraz wojewódzkiej (35,9%) i powiatowej (34,2%). Strukturę gruntów leśnych na terenie gminy Moryń przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 13. Struktura gruntów leśnych, lasów i terenów zieleni na obszarze gminy Moryń

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość		
		2021	2022	2023
Powierzchnia gruntów leśnych				
Lesistość	%	26,8	26,8	27,0
Grunty leśne ogółem	ha	3 459,96	3 460,06	3 460,32
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	3 413,62	3 413,72	3 413,98
Grunty leśne prywatne	ha	46,34	46,34	46,34
Powierzchnia lasów				
Lasy ogółem	ha	3 343,02	3 343,02	3 364,86
Lasy publiczne ogółem	ha	3 296,68	3 296,68	3 318,52
Lasy publiczne gminne	ha	4,04	4,04	4,04
Lasy prywatne ogółem	ha	46,34	46,34	46,34
Tereny zieleni				
Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	ha	4,65	4,65	4,65
Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem	%	0	0	0
Parki spacerowo-wypoczynkowe	ha	4,50	4,50	4,50
Zieleń uliczna	ha	1,50	1,50	1,50
Tereny zieleni osiedlowej	ha	0,15	0,15	0,15

źródło: GUS

Lasy na terenie gminy Moryń znajdują się w obszarze Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie i należą w zdecydowanej większości do Nadleśnictwa Mieszkowice, tylko w niewielkiej części, na północy gminy do Nadleśnictwa Chojna. Są to w głównej mierze lasy gospodarcze o młodym drzewostanie, toteż nie spełniają ważnej roli gospodarczej ze względu na niewielki udział drzewostanów rębnych.

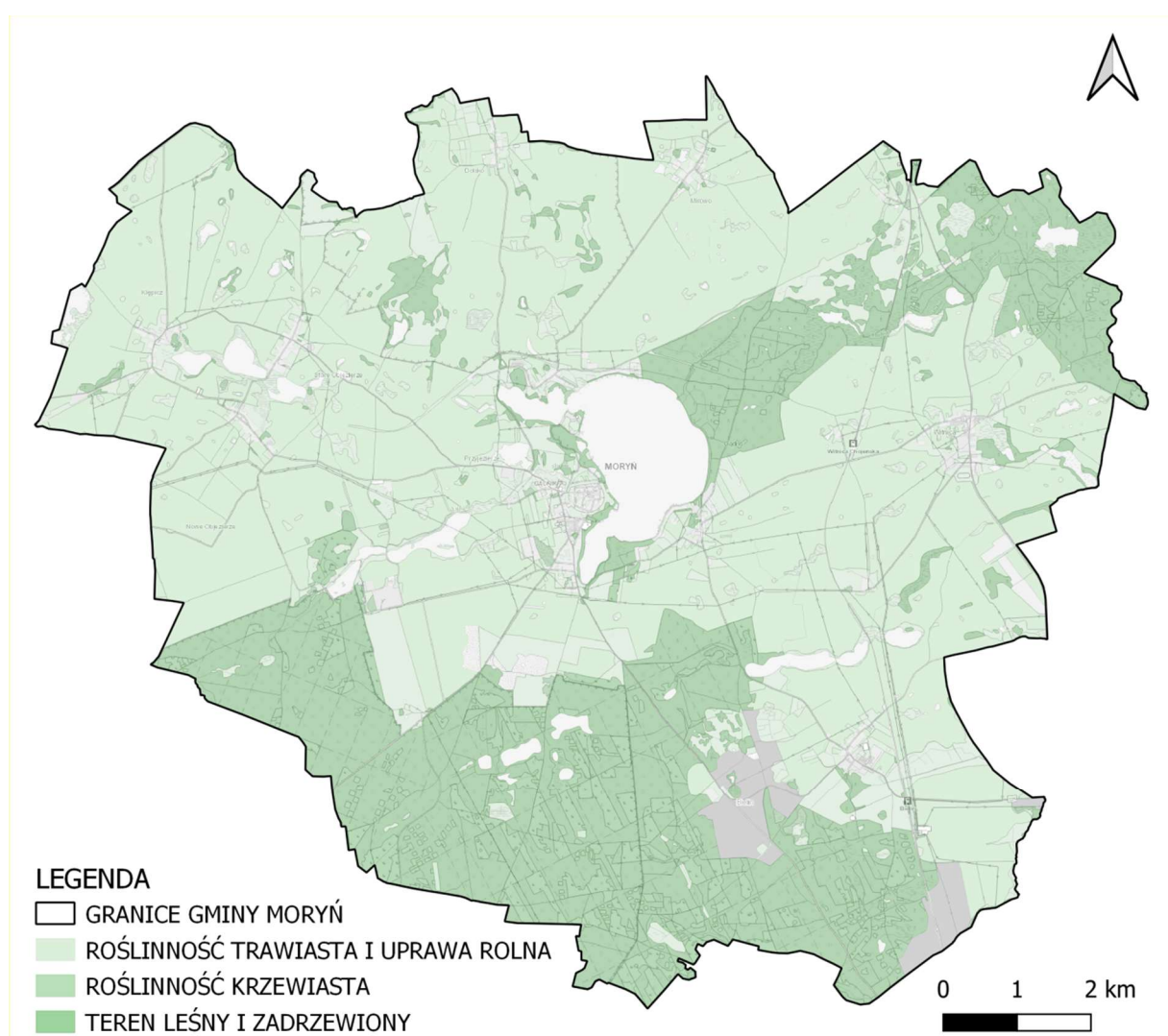
W zależności od warunków glebowych, na których występują, różnią się składem gatunkowym. Na zbiorowiska leśne gminy składają się następujące typy siedliskowe lasu i zbiorowiska roślinne w ekosystemach leśnych:

1. Bór świeży – w drzewostanie dominuje sosna z domieszką brzozy, dębu i jarzębiny, runo mszyste z borówką i wrzosem, występuje na glebach piaszkowych z głębokim poziomem wód gruntowych.

2. Bór wilgotny – drzewostan z przewagą sosny, kwaśne runo trawiasto krzewinkowo-mszyste, porasta gleby piaszczyste, zazwyczaj na płaskich obniżeniach terenu ze stosunkowo płytkim poziomem wód gruntowych
3. Bór mieszany świeży – dominuje sosna z dużą domieszką dębu i buka, runo zielne, z obecnością siódmaczka, konwalijki, konwalii, występuje na utworach piaszczystych.
4. Las mieszany świeży – drzewostan mieszany, występuje tu głównie sosna, dąb, brzoza, lipa, w podszytcie kruszyna, jałowiec, trzmielina, leszczyna, runo zielone i trawiaste, porasta gleby średnio żyzne, piaszczyste lub gliniano- piaszczyste.
5. Las mieszany wilgotny – drzewostan podobny jak w lesie mieszanym świeżym z domieszką olszy, w runie gatunki wilgociolubne, zajmuje tereny obniżone z płytkim lub średnim poziomem wód gruntowych.
6. Ols jesionowy – drzewostan buduje głównie olsza i jesion, runo typu zielnego, występuje na terenach wilgotnych, w dolinach cieków.
7. Grąd – wielogatunkowy las liściasty z niewielką domieszką iglaków, głównie dębowo-grabowy, rozbudowane i bogate florystycznie runo, występuje na glebach żyznych i wilgotnych (grąd niski) oraz świeżych eutroficznych (grąd typowy).
8. Łęg – drzewostan złożony głównie z wierzb, brzoź, topoli oraz olszy, jesionu, dębu i wiązu, porasta brzegi rzek i cieków, w zależności od występowania na terenie gminy i dominujących gatunków można wyróżnić łęgi: olsowe, wiązowo-jesionowe, olszowo-jesionowe, czy wierzbowe.
9. Kwaśna buczyna – w drzewostanie dominuje buk zwyczajny z domieszką dębu, grabu, klonu, jodły lub świerku, ubogie runo trawiasto-mszyste, często dno lasu pokrywa praktycznie wyłącznie martwa ściółka z liści bukowych, występuje na glebach kwaśnych, ubogich.
10. Chojniak łąkowy – zbiorowisko z drzewostanem sosnowym, trawiastym runem bogatym w trawy łąkowe: kupkówkę, tomkę wonną i inne rośliny łąkowe, w podszytcie często występują brzozy, zbiorowisko związane jest z zalesieniami porolnymi.

Szczególnie cenne zbiorowiska leśne:

1. Łęgi Fraxino-Alnetum – niżowe łęgi jesionowo-olszowe, występują na siedliskach wilgotnych, w dolinach wolno płynących cieków, drzewostan budują: olsza czarna i jesion, podszyt: leszczyna, jarzębina, trzmielina, runo bogate w rozmaite gatunki, w tym: pokrzywa zwyczajna, podagrycznik pospolity, bodziszek cuchnący, jasnota plamista, knieć błotna, śmiałek darniowy, tojeść pospolita i wiele innych.
2. Olszyny Ribeso nigri – Al.netum – las o charakterystycznej strukturze kępkowej buduje głównie olsza czarna i czarna porzeczek, występuje w środowiskach żyznych, co najmniej mezotroficznych, na glebach o odczynie od słabo kwaśnego do słabo zasadowego.
3. Żyzna buczyna niżowa typu pomorskiego Galio odorati – Fagetum – drzewostan buduje głównie buk zwyczajny z niewielką domieszką dębu szypułkowego i lipy drobnolistnej, w podszytcie czarny bez trzmielina, runo bogate w geofity oraz wiechlinę gajową i przytulię wonną.
4. Grądy Stellario-Carpinetum – grąd subatlantycki, las tworzą takie gatunki jak grab pospolity, dąb szypułkowy, leszczyna, turzycza cienista, fiołek leśny, niecierpek pospolity.
5. Łęg zboczowy Violo odoratae – Ulmetum minoris – rzadkie, ale cenne zbiorowisko leśno- zaroślowe, porasta zawsze żyzne siedliska na stromych zboczach wzniesień, w drzewostanie dominują wiązy, klony i jesiony, w runie najbardziej rozpoznawalne są duże ilości fiołka wonnego.

Rysunek 17. Lasy na terenie gminy Moryń

źródło: www.bdl.lasy.gov.pl/porta/mapy/, opracowanie własne

2.9. Budowa i zasoby geologiczne

Gmina Moryń teren leży w obrębie bloku Gorzowa, w północnej części monokliny przedsudeckiej. Najstarsze nawiercone utwory na obszarze arkusza Chojna stanowią osady paleogenu (oligoceny) i neogenu (mioceny). Przykrywają je utwory czwartorzędowe, które występują powszechnie na powierzchni omawianego obszaru. Utwory mezozoiczne reprezentowane są przez osady facji węglanowej (wapień margliste) i ilastej wieku górnokredowego. Osady oligocenu, znane z rejonu Mirowa, stanowią łożyska o miąższości około 15 m. Osady miocenu to piaski, ropy, mułowce, mułki, mułki piaszczyste i węgliste z ksyliami i wkładkami węgla brunatnych. Neogeńska powierzchnia stropowa charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą, o deniwelacjach sięgających 160 m, będąca wynikiem procesów erozji i denudacji. Na całej powierzchni arkusza Chojna występują osady czwartorzędowe, zalegające w większości obszaru na osadach miocenu oraz częściowo oligocenu. Miąższość ich jest zmienna i waha się od 10 m do 200 m. Wśród osadów czwartorzędowych wydzielono utwory plejstoceny i holoceny. Osady plejstocenu występujące na arkuszu zaliczono do zlodowaceń południowopolskich, środkowopolskich, interglacjału eemskiego i zlodowaceń północnopolskich. Zlodowacenia południowopolskie reprezentują piaski i żwiry

wodnolodowcowe o miąższości 20 m oraz gliny zwałowe stadiału dolnego, których miąższość waha się w granicach od 5 m do 40 m. Gliny zwałowe stadiału górnego na terenie arkusza zajmują niewielkie obszary w obniżeniach a ich miąższość osiąga 35 m. Najstarsze osady zlodowaceń środkowopolskich reprezentowane są przez piaski i żwiry wodnolodowcowe dolne i górne, piaski, mułki i ły warwowe zastoiskowe, których miąższość sięga 70 m, oraz gliny zwałowe (10-20 m) zlodowacenia odry.

Powyżej zalegają osady zlodowacenia warty, wykształcone w postaci piasków, mułków i łów zastoiskowych o miąższości od 19 do 45 m oraz gliny zwałowe, których miąższość waha się od 10 do 25 m. Młodsze gliny zwałowe oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe reprezentują stadiał północnomazowiecki. Profil osadów zlodowaceń północnopolskich (Wisły) rozpoczynają piaski i mułki zastoiskowe, piaski i żwiry wodnolodowcowe oraz gliny zwałowe.

Utwory zastoiskowe tworzą rozległą i miąższą warstwę w środkowej części omawianego terenu. Osady wodnolodowcowe występują w części południowo zachodniej, natomiast gliny zwałowe – w różnych miejscach, i znane są głównie z rejonu Klępicza i Mirowa. Stadiał główny zlodowacenia Wisły reprezentują piaski oraz mułki i ły zastoiskowe, których miąższość waha się od 9 do 35 m. Utwory te osadziły się w lokalnych zagłębieniach w okolicach Klępicza. W fazie pomorskiej akumulowały piaski i żwiry wodnolodowcowe oraz lodowcowe, gliny zwałowe, piaski i żwiry kemów i ozów; osady moren czołowych, mułki i ły warwowe, górne (sandrowe) piaski i żwiry wodnolodowcowe oraz piaski rzeczne tarasów nadzalewowych. Na przełomie plejstocenu i holocenu tworzyły się pokrywy piasków eolicznych występujące w północno-zachodniej części arkusza, miejscami w formie wydmy, których wysokość wynosi od 3 m do 6 m. Przy krawędzi wysoczyzny w rejonie Dolska akumulowały piaski stożków napływowych o miąższości dochodzącej do 3 m. Osady holocenu wykształcone są jako piaski i mułki jeziorne, utwory deluwialne, namuły piaszczyste, gytie i torfy. Utwory te przeważnie występują w zagłębieniach terenu, w dnach dolinek oraz u podnóża wysoczyzny. Ich miąższość wynosi średnio 3 m.⁸

Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie gminy Moryń zestawiono w poniższej tabeli opracowanej na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego oraz na mapie.

⁸ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Rysunek 18. Złóża surowców zlokalizowanych na terenie gminy Moryń
źródło: opracowanie własne

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń
za lata 2023-2024*

Tabela 14. Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie gminy Moryń

Lp.	ID złoża	Nazwa złoża	Kopalina wg Narodowej klasyfikacji zasobów	Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania	Zasoby [tys. t]		Wydobycie 2023 r. [tys. t]
						geologiczne bilansowe	przemysłowe	
1.	KN 4024	Moryń - p.I	złoża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	44,50	złoże zagospodarowane	6 143	5 131	282,36
2.	KN 19662	Moryń III	-	24,91	złoże rozpoznane szczegółowo	4 246	-	-
3.	KN 13281	Moryń Wschód 1	złoża piasków budowlanych	30,09	złoże eksploatowane okresowo	3 698	6 041	-
4.	KN 13370	Moryń Zachód	złoża piasków poza piaskami szklarskimi	33,08	złoże eksploatowane okresowo	6 017	6 013	-
5.	KN 8820	Moryń-Wschód	złoża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	59,20	złoże rozpoznane szczegółowo	9 113	-	-
6.	KN 5294	Nowe Objezierze	-	18,52	złoże rozpoznane wstępnie	5 906	-	-
7.	KN 5455	Skotnica	złoża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	41,58	eksploatacja złoża zaniechana	6 526	-	-

źródło: *Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce za 2023 r.*, Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy [stan na: 31.01.2025 r.]

2.10. Gleby

Gleby wykształciły się ze skał macierzystych będących utworami akumulacji wodno-lodowcowej. W większości powstały z glin zwałowych oraz z piasków i żwirów, z których wykształciły się gleby wylugowane i kwaśne. W części północnej występują żyzne gleby brunatnoziemne, a w południowej zdecydowanie przeważają gleby bielcowe i pseudobielcowe. W obrębie dolin rzecznych występują czarne ziemie właściwe i zdegradowane, gleby bagienne: mułowe i torfowe oraz aluwialne: mady i mady glejowe. Na obszarze rynien polodowcowych wytworzyły się gleby torfowe, murszowo-torfowe i murszowo-mineralne.

Wśród gleb dobrych przeważa klasa IIIa i IIIb, wśród dominujących gleb średnich klasa IVa i IVb. Użytki zielone występują głównie na glebach średnich, klasy III i IV. Na obszarze całej gminy występują gleby orne dobre i średnio dobre, należące do kompleksu 2 pszennego dobrego i 4 żytniego bardzo dobrego. Największe ich połacie znajdują się:

- na południowym zachodzie i na wschodzie od Nowego Objezierza,
- na północy, zachodzie i wschodzie od Klępicza,
- w pasie od Dolska do Przyjezierza,
- w pasie od Starego Objezierza do Morynia,
- na zachód od Bielina,
- na zachód i na południe od Witnicy.

Gleby orne średniej jakości i średniej jakości gorsze należące do niższych kompleksów (3, 5, 8) występują głównie:

- na północ od Starego Objezierza,
- na południe od Morynia,
- wokół Mirowa,
- na wschód od Gądna,
- na południowy wschód od Bielina.

Gleby orne słabe i najslabsze, należące do 7, 8 i 9 kompleksu zajmują niewielkie powierzchnie:

- wokół Macierzy,
- w rejonie Witnicy i Witniczki,
- na północnym zachodzie od Morynia Dworu,
- na wschód od jeziora Małe Bielińskie.

Użytki zielone należą w większości do użytków średnich kompleksu 2 zaliczanych do III i IV klasy bonitacyjnej. Występują głównie wzdłuż cieków i zbiorników wodnych oraz na terenach podmokłych. Kompleksy użytków zielonych znajdują się w rejonie:

- Morynia Dworu,
- Bielina,
- Dolska,
- lokalnie wzdłuż rzeki Słubi.

Niewielkie powierzchnie zajmują również użytki zielone słabe i bardzo słabe, należące do kompleksu 3 i zaliczane do V i VI klasy bonitacyjnej. W obrębie Objezierza-Klępicza część tych użytków została przystosowana dla potrzeb stawów rybnych⁹.

2.10.1. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie gminy Moryń

Użytki rolne zajmują 7 839 ha powierzchni, co stanowi 65,84% całego obszaru gminy. W porównaniu do roku 2014 udział użytków rolnych zwiększył się o ok. 6%. Dane na temat struktury użytkowania powierzchni ziemi na terenie gminy zostały zestawione w poniższej tabeli.

Tabela 15. Struktura użytkowania powierzchni ziemi na terenie gminy Moryń (stan na 31.12.2024 r.)

Lp.	Nazwa	Wielkość obszaru [ha]
1.	użytki rolne – razem	7 839
2.	użytki rolne – grunty orne	6 538
3.	użytki rolne – sady	44
4.	użytki rolne – łąki trwałe	223
5.	użytki rolne – pastwiska trwałe	282
6.	użytki rolne – grunty zabudowane	119
7.	użytki rolne – grunty zadrzewione i zakrzewione	76
8.	użytki rolne – grunty pod stawami	14
9.	użytki rolne – grunty pod rowami	13
10.	użytki rolne – nieużytki	530
Pozostałe grunty		
11.	grunty leśne razem	3 467
12.	grunty leśne – zadrzewione i zakrzewione	13
13.	grunty leśne – lasy	3 454
14.	wody pod wodami razem	233
15.	grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	85
16.	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	148
17.	grunty zabudowane i zurbanizowane razem	363
18.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny mieszkaniowe	17
19.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny przemysłowe	12
20.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny zabudowane inne	22
21.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny zurbanizowane niezabudowane	1
22.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny rekreacyjno-	26

⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Moryń, Moryń 2022.

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń
za lata 2023-2024*

Lp.	Nazwa	Wielkość obszaru [ha]
	wypoczynkowe	
23.	grunty zabudowane i zurbanizowane – użytki kopalne	5
24.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne – drogi	217
25.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne – tereny kolejowe	62
26.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne – inne tereny komunikacyjne	0
27.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny komunikacyjne – grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	1
28.	tereny różne	3
POWIERZCHNIA OGÓŁEM		11 905

źródło: Starostwo Powiatowe w Gryfinie

3. Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń za lata 2023-2024

Realizacja działań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń została zaprezentowana z podziałem na obszary interwencji, cele, kierunki interwencji i zadania. Stopień realizacji zadań opisany został strzałkami:

↑ - zadanie zrealizowane → - zadanie w trakcie realizacji
↔ - zadanie ciągle ↓ - zadanie niezrealizowane

3.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 13 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza.

Tabela 16. Cel, kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu			
Kierunek: Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza			
1.	Poprawa jakości powietrza poprzez likwidację niskiej emisji realizowana w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Moryń	Gmina Moryń, przedsiębiorstwa, mieszkańcy	↑
2.	Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach	Gmina Moryń	↔
3.	Modernizacja systemów ogrzewania budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Moryń	Gmina Moryń, przedsiębiorstwa, zarządcy budynków	↓
4.	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powstających ze spalania paliw na potrzeby c.o. oraz c.w.u. obiektów mieszkalnych – modernizacja indywidualnych kotłowni domowych	Gmina Moryń, mieszkańcy	↑
5.	Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	GIOŚ	↔
6.	Ograniczanie pylenia wtórnego poprzez czyszczenie ulic na mokro, szczególnie w czasie dni bezopadowych	WIOŚ w Szczecinie	↓
Kierunek: Rozbudowa energooszczędnych systemów oświetlenia budynków i dróg publicznych			
7.	Budowa oświetlenia ulicznego w gminie Moryń	Gmina Moryń	↑

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń
za lata 2023-2024*

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Kierunek: Rozwój i modernizacja transportu zbiorowego w kierunku transportu przyjaznego dla środowiska; wspieranie ekologicznych form transportu - budowa ścieżek rowerowych			
8.	Rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych	Gmina Moryń	↑
Kierunek: Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami			
9.	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację	Gmina Moryń, zarządcy budynków	↑
10.	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację	Gmina Moryń, mieszkańcy	↑
Kierunek: Rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii			
11.	Wprowadzenie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów stwarzających warunki do stosowania odnawialnych źródeł energii	Gmina Moryń	↔
12.	Realizacja inwestycji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii na terenie gminy Moryń	Gmina Moryń, mieszkańcy	↑
Kierunek: Edukacja ekologiczna			
13.	Prowadzenie kampanii edukacyjnych w zakresie konieczności ochrony powietrza i wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie w tym promowanie odnawialnych źródeł energii	Gmina Moryń, placówki oświatowe	↑

źródło: opracowanie własne na podstawie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026”

1. Poprawa jakości powietrza poprzez likwidację niskiej emisji realizowana w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Moryń

Poprawa jakości powietrza poprzez likwidację niskiej emisji realizowana w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Moryń realizowana była w ramach pozostałych zadań przedstawionych i opisanych w rozdziale „Ochrona klimatu i jakości powietrza”.

2. Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach

Gmina Moryń realizuje kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach w ramach bieżącej działalności.

3. Modernizacja systemów ogrzewania budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Moryń

Brak realizacji zadania w raportowanych latach.

4. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powstających ze spalania paliw na potrzeby c.o. oraz c.w.u. obiektów mieszkalnych – modernizacja indywidualnych kotłowni domowych

Program „Czyste Powietrze”

Celem programu jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Narzędziem w osiągnięciu celu jest dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez beneficjentów uprawnionych do podstawowego poziomu dofinansowania oraz beneficjentów uprawnionych do podwyższonego poziomu dofinansowania. Wnioski są składane indywidualnie przez właścicieli budynków mieszkalnych do Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W ramach jego realizacji na terenie gminy Moryń przeprowadzono inwestycje w 17 budynkach w 2023 r. i w 11 budynkach w 2024 r., wymieniając nieefektywne źródła ciepła na:

- **2023 r.**
 - kocioł na pellet drzewny – 2 szt.
 - kocioł na pellet drzewny o podwyższonym standardzie – 4 szt.,
 - kocioł zgazowujący drewno – 1 szt.,
 - pompa ciepła powietrze/woda o podwyższonej klasie energetycznej – 10 szt.,
 - mikroinstalacja fotowoltaiczna – 5 szt.
- **2024 r.**
 - kocioł na pellet drzewny o podwyższonym standardzie – 5 szt.,
 - kotłownia gazowa – 1 szt.,
 - pompa ciepła powietrze/woda o podwyższonej klasie energetycznej – 4 szt.,
 - wentylacja mechaniczna wraz z odzyskiem ciepła (w tym rekuperator) – 1 szt.

Łączna kwota dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie otrzymana w latach 2023-2024 przez mieszkańców gminy Moryń (również na działania termomodernizacyjne) wyniosła 666 186,50 zł.

Program „Ciepłe Mieszkanie”

Właściciele mieszkań w budynkach wielorodzinnych, najemcy mieszkań komunalnych i wspólnoty w ramach programu mieli szanse na dotacje do wymiany kopciuchów i poprawę efektywności energetycznej.

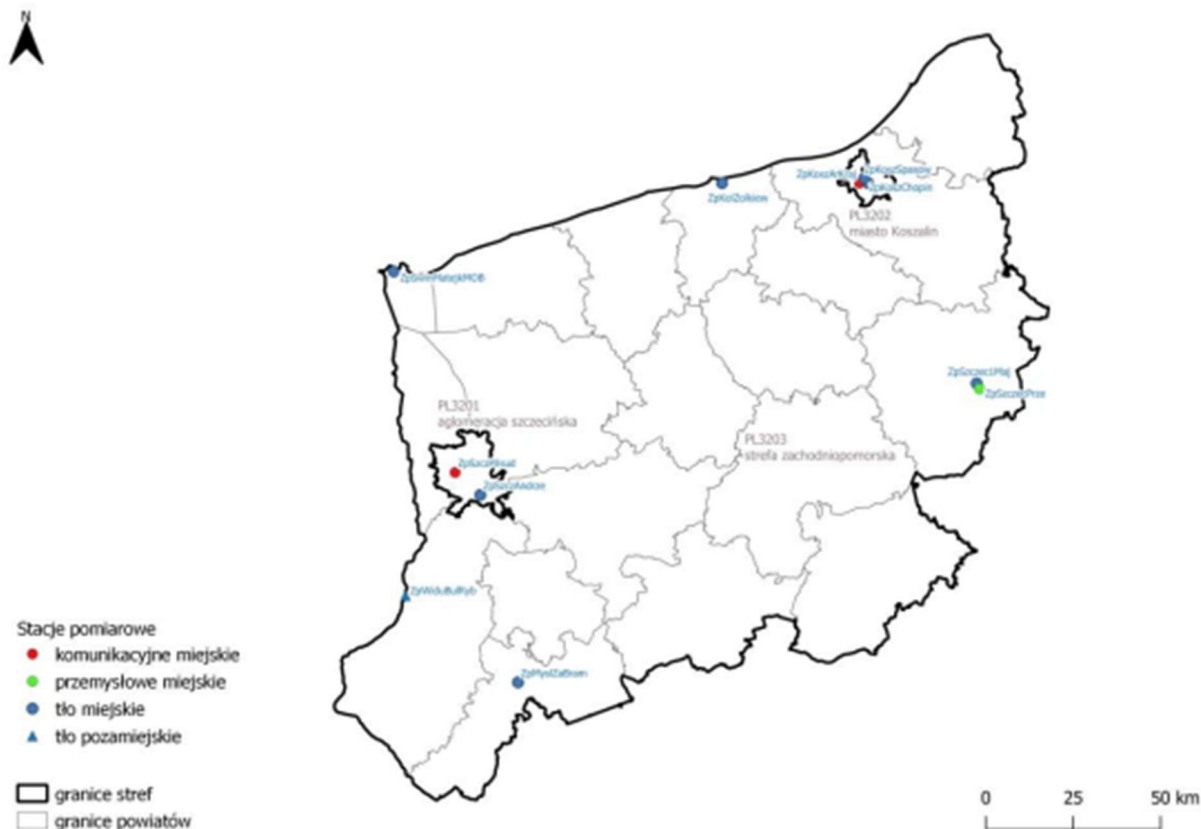
W roku 2023 w ramach programu złożono 13 wnioski, zawarto 13 umowy, zrealizowano 12 przedsięwzięć, a łączna kwota wypłaconych dotacji dla beneficjentów z terenu gminy wyniosła 194 303,95 zł.

5. Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska

Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2024 r. poz. 54 z późn. zm.) oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz

wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa zachodniopomorskiego wyznaczono 3 strefy:

- Aglomeracja szczecińska,
- Miasto Koszalin,
- Strefa zachodniopomorska – do której należy gmina Moryń.

Rysunek 19. Lokalizacja stacji pomiarowych w województwie zachodniopomorskim, wykorzystanych w ocenie za rok 2023

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim, raport wojewódzki za rok 2023

W 2023 r. monitoring jakości powietrza prowadzony był za pomocą 11 stacji pomiarowych. Pomiary dotyczyły zakresu stężeń dwutlenku siarki (SO_2), dwutlenku azotu (NO_2), tlenku węgla (CO), benzenu (C_6H_6), ozonu (O_3), pyłu zawieszonego $\text{PM}_{2,5}$ i PM_{10} , a także ołowiu (Pb), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) i benzo(a)pirenu (B(a)P) zawartych w pyłe PM_{10} . W celu ochrony roślin prowadzi się monitoring metodą automatyczną stężeń dwutlenku siarki (SO_2), tlenku azotu (NO) i ozonu (O_3).

Na terenie gminy Moryń nie było zlokalizowanej stacji pomiarowej.

Tabela 17. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2023 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego $\text{PM}_{2,5}$)

Strefa zachodniopomorska	Symbol klasy wynikowej											
	SO_2	NO_2	CO	C_6H_6	$\text{O}_3^{1)}$	PM_{10}	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	$\text{PM}_{2,5}^{2)}$
2023	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2,

2) Dla pyłu zawieszonego $\text{PM}_{2,5}$ – poziom dopuszczalny I faza, strefy uzyskały klasę A.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim, raport wojewódzki za rok 2023

Tabela 18. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2023 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)

Strefa zachodniopomorska	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO _x	O ₃ ¹⁾
2023	A	A	A

Dla ozonu - poziom celu długoterminowego - strefa zachodniopomorska uzyskała klasę D2.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim, raport wojewódzki za rok 2023

Wszystkie strefy województwa w 2023 r. otrzymały klasę A dla wszystkich substancji pod kątem ochrony zdrowia ludzi i roślin. Jest to druga z rzędu ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim, która wykazała całkowity brak przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych badanych substancji w powietrzu. Zarejestrowano jedynie przekroczenia poziomów określonych dla celu długoterminowego dotyczących ozonu .

Stan jakości powietrza (tło) na terenie gminy Moryń w 2023 roku

Tabela 19. Wyniki pomiaru jakości powietrza na terenie gminy Moryń w 2023 roku

Stężenie	Obszar gminy	Obszar miasta
Dwutlenek azotu (nr CAS 10102-44-0)	Sa = 7 - 8 µg/m ³	Sa = 8 µg/m ³
Dwutlenek siarki (nr CAS 7446-09-5)*	Sa = 3 µg/m ³	Sa = 3 µg/m ³
Pył zawieszony PM10	Sa = 14 - 16 µg/m ³	Sa = 15 - 16 µg/m ³
Pył zawieszony PM2,5	Sa = 8 - 9 µg/m ³	Sa = 8 - 9 µg/m ³
Benzen (nr CAS 71-43-2)	Sa = 0,5 – 0,8 µg/m ³	Sa = 0,8 µg/m ³
Ołów (nr CAS 7439-92-1)**	Sa = 0,001 – 0,002 µg/m ³	Sa = 0,002 µg/m ³

źródło: Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Szczecinie

* Poziom dopuszczalny jako wartość średnioroczna dla SO₂ jest określony w polskim prawie jedynie pod kątem ochrony roślin, co oznacza, że norma ta nie dotyczy stref będących aglomeracjami lub miastami o których mowa w ustawie Prawo ochrony środowiska.

** Stężenie oznaczone jako suma metalu i jego związków w pyłe zawieszonym PM10.

Na budynku Urzędu Miejskiego w Moryniu oraz przy ul. Odrzańskiej w Moryniu (przy placu zabaw) znajdują się czujniki jakości powietrza pozwalające odczytać pomiary stężenia pyłów zawieszonych PM1, PM2,5, PM10, temperatury powietrza, ciśnienia atmosferycznego i wilgotności powietrza. Powyższe wartości można sprawdzić na stronie internetowej, na której funkcjonuje system: www.syngeos.pl, dostępne są również na stronie Urzędu Miejskiego w Moryniu.

6. Ograniczanie pylenia wtórnego poprzez czyszczenie ulic na mokro, szczególnie w czasie dni bezopadowych

Brak realizacji zadania w raportowanych latach.

7. Budowa oświetlenia ulicznego w gminie Moryń

W celu poprawy jakości i efektywności oświetlenia na terenie Gminy Moryń w m. Nowe Objezierze w 2023 r. zamontowano 2 punkty świetlne LED, wraz z niezbędną infrastrukturą zasilającą. Całkowity koszt zadania wyniósł 24 246,94 zł i został poniesiony z budżetu gminy. Opracowana została również dokumentacja projektowa oświetlenia ul. Świerkowej w Moryniu za kwotę 2 214,00 zł.

W 2024 r. zrealizowano zadanie pn. „Budowa oświetlenia ulicznego EkoOświetlenie”. Koszt zadania wyniósł 108 392,00 zł i został poniesiony z budżetu gminy oraz w ramach dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

8. Rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych

W ramach rozwoju transportu rowerowego w 2023 r. dostarczono i zamontowano samoobsługową stację naprawy rowerów w m. Przyjezierze – działka nr 61. Wartość zadania wyniosła 12 822,75 zł, a koszty zostały pokryte z budżetu gminy, również w ramach dofinansowania ze środków Urzędu Marszałkowskiego (granty sołeckie).

Na bieżące utrzymanie ścieżki rowerowej na nieczynnej linii kolejowej Siekierki – Trzczańsko Zdrój, gmina w 2023 wydatkowała ze środków własnych 25 500,00 zł.

9. Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację

Na terenie gminy w 2023 r. w ramach realizacji zadania wykonano:

- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej w budynku handlowym przy ulicy Szerokiej 1 A w Moryniu. Wartość zadania wyniosła 8 763,00 zł,
- remont pokrycia dachowego obiektu gastronomiczno-barowego działka 26/4 obręb 3 Moryń. Wartość zadania wyniosła 6 000,00 zł.

10. Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację

W ramach programu „Czyste powietrze” przeprowadzono prace termomodernizacyjne (docieplenie przegród budowlanych i/lub wymiana drzwi i stolarki zewnętrznej) w 7 budynkach w 2023 r. i w 3 budynkach w 2024 r.

11. Wprowadzenie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów stwarzających warunki do stosowania odnawialnych źródeł energii

Zadanie realizowane jest przez gminę w razie wystąpienia potrzeby, poprzez wprowadzania do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów stwarzających warunki do stosowania odnawialnych źródeł energii. Wybrane plany posiadają zapisy dot. warunków stosowania odnawialnych źródeł energii.

12. Realizacja inwestycji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii na terenie gminy Moryń

Na terenie gminy znajdują się następujący wytwórcy energii w małej instalacji (instalacje o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 50 kW i nie większej niż 1 MW):

- Doral Elektrownia PVPL Sp. z o.o., Warszawa – 2 instalacje fotowoltaiczne w Witnicy, każda o mocy 1 MW, rozpoczęcie wykonywania działalności 22.09.2023 r.,
- Park Wiatrowy Gaworzyce Sp. z o.o., Warszawa – 4 instalacje fotowoltaiczne w Witnicy, każda o mocy 0,989 MW, rozpoczęcie wykonywania działalności 23.06.2022 r.¹⁰

Liczba mikroinstalacji fotowoltaicznych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej Enea Operator S.A. mających zawarte umowy prosumenckie/wytwórcze na terenie gminy Moryń na przestrzeni ostatnich lat prezentuje się następująco.

Tabela 20. Liczba i moc mikroinstalacji fotowoltaicznych na terenie gminy Moryń

Rok	Łączna ilość mikroinstalacji fotowoltaicznych [szt.]	Łączna moc zainstalowana [kW]
2022	153	1,26
2023	181	1,516
2024	191	1,652

źródło: ENEA Operator S.A.

W ramach Programu „Czyste powietrze” mieszkańcy gminy otrzymali dofinansowanie na wymianę nieefektywnych źródeł ciepła na mikroinstalacje fotowoltaiczne. Szczegółowe informacje zostały przedstawione w zadaniu nr 4 pn. „Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powstających ze spalania paliw na potrzeby c.o. oraz c.w.u. obiektów mieszkalnych – modernizacja indywidualnych kotłowni domowych”.

13. Prowadzenie kampanii edukacyjnych w zakresie konieczności ochrony powietrza i wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie w tym promowanie odnawialnych źródeł energii

Zadanie realizowane było poprzez prowadzenie punktu informacyjno-konsultacyjnego dotyczącego programu „Czyste powietrze”. Prowadzony był również monitoring jakości powietrza (czujniki na terenie miasta Moryń) wraz z udostępnieniem informacji o jakości powietrza na stronie internetowej Gminy Moryń.

¹⁰ Rejestr wytwórców energii w małej instalacji.

3.2. Zagrożenia hałasem

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 7 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji zagrożenia hałasem.

↑ - zadanie zrealizowane → - zadanie w trakcie realizacji
 ↔ - zadanie ciągle ↓ - zadanie niezrealizowane

Tabela 21. Cel, kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji zagrożenia hałasem

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Poprawa klimatu akustycznego i ochrona mieszkańców gminy przed nadmiernym hałasem			
Kierunek: Ochrona przed hałasem			
1.	Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej	WIOŚ w Szczecinie	↓
2.	Kontrola emisji hałasu do środowiska z dróg krajowych i wojewódzkich	WIOŚ w Szczecinie, zarządcy dróg	↓
3.	Stosowanie rozwiązań ograniczających hałas w zakładach przemysłowych (np. obudowy dźwiękochłonne, tłumiki dźwięku, izolacje akustyczne)	przedsiębiorcy	↓
Kierunek: Zmniejszenie hałasu			
4.	Modernizacja, budowa i przebudowa dróg na terenie gminy Moryń (odcinki <1 km)	Gmina Moryń, zarządcy dróg	↑
5.	Realizacja inwestycji drogowych ograniczających emisję hałasu (m.in. nawierzchni o obniżonej hałaśliwości, ekranów akustycznych, w tym stosowanie naturalnych (w postaci ścian roślinności) lub półnaturalnych (rośliny pnące na ekranach), wałów ziemnych oraz zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg i ulic)	zarządcy dróg	↑
6.	Wprowadzanie do mpzp informacji z map akustycznych, zapisów dotyczących klasyfikacji terenów pod względem akustycznym, stosowanie zasad strefowania oraz elementów uspokojenia ruchu w centrach miast i na terenach mieszkaniowych	Gmina Moryń	↔
Kierunek: Edukacja ekologiczna			
7.	Prowadzenie edukacji ekologicznej dot. klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego	Gmina Moryń, placówki oświatowe, zarządcy dróg	↑

źródło: opracowanie własne na podstawie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026”

1. Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej

WIOŚ w ostatnich latach nie prowadził kontroli podmiotów w zakresie emisji hałasu do środowiska. Również Starosta Gryfiński i Marszałek Województwa nie wydali decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu dla podmiotów z terenu gminy Moryń, z uwagi na brak przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu przez zakłady przemysłowe.

2. Kontrola emisji hałasu do środowiska z dróg krajowych i wojewódzkich

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad realizując zadania wynikające z art. 118 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2024 r., poz. 54) opracowała w 2022 r. w ramach IV rundy mapowania strategiczne mapy hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie. Analizą objęto pas terenu o szerokości 2 x 800 m, położony po obu stronach analizowanych odcinków drogi. Podobnie Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w 2021 r. sporządził strategiczne mapy hałasu dla dróg wojewódzkich o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie. Pomiarami nie objęto dróg przebiegających przez gminę Moryń.

Zgodnie z Wykonawczym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na rok 2023, Monitoring hałasu oraz Wykonawczym programem monitoringu hałasu na rok 2024, w latach 2023-2024 nie prowadzono pomiarów hałasu komunikacyjnego na terenie gminy Moryń.

3. Stosowanie rozwiązań ograniczających hałas w zakładach przemysłowych (np. obudowy dźwiękochłonne, tłumiki dźwięku, izolacje akustyczne)

Na terenie gminy Moryń nie występują zakłady stanowiące zagrożenie ponadnormatywnym hałasem, w związku z czym nie wystąpiła konieczność realizacji zadania.

4. Modernizacja, budowa i przebudowa dróg na terenie gminy Moryń (odcinki <1 km)

Modernizacje, budowy oraz przebudowy dróg na terenie gminy Moryń realizowane w latach 2023-2024 zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 22. Modernizacje, budowy oraz przebudowy dróg na terenie gminy Moryń

Lp.	Okres realizacji	Koszt zadania [zł]	Źródło finansowania	Opis zadania
Gmina Moryń				
1.	2023	7 380,00	Budżet gminy	Wykonano remont cząstkowy dróg remonterem typu PATCHER (jeden zestaw) przy użyciu emulsji i grysów bazaltowych na drogach gminnych
2.	2023	34 520,00	Budżet gminy	Opracowano dokumentację techniczną na Przebudowę drogi gminnej w miejscowości Gądno
3.	2023	3 000,00	Budżet gminy	Wykonano remont drogi gminnej gruntowej (działka nr 346 obręb Mirowo)
4.	2023	6 000,00	Budżet gminy	Wykonano remont przepustu na rzece Słubi w drodze gminnej w m. Przyjezierze

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń
za lata 2023-2024*

Lp.	Okres realizacji	Koszt zadania [zł]	Źródło finansowania	Opis zadania
5.	2023	21 894,00	Budżet gminy	Opracowanie dokumentacji na przebudowę ulicy Jesionowa w Moryniu
6.	2023	112 340,00	Budżet powiatu	Remonty cząstkowe dróg grysami i emulsją asfaltową na drogach powiatowych
7.	2023	78 762,00	Budżet województwa	Remonty cząstkowe dróg grysami i emulsją asfaltową na drogach wojewódzkich
8.	2023	15 823,32	Budżet gminy	Remonty cząstkowe dróg gminnych
9.	2023-2024	363 528,22	Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład, budżet gminy	Przebudowa drogi w m. Bielin. Zadanie obejmowało wykonanie nowej nawierzchni z betonowej kostki brukowej na odcinku 147 mb
10.	2023-2024	187 819,32	Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład, budżet gminy	Przebudowa drogi w m. Klępiczu. Zadanie obejmowało wykonanie nowej nawierzchni z betonowej kostki brukowej na odcinku 135 mb
11.	2023-2024	193 397,90	Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład	Przebudowa drogi w m. Klępiczu. Zadanie obejmowało wykonanie nowej nawierzchni z betonowej kostki brukowej na odcinku 47 mb
12.	2023-2024	376 309,74	Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład, budżet gminy	Przebudowa drogi w m. Starym Objezierzu. Zadanie obejmowało wykonanie nowej nawierzchni z betonowej kostki brukowej oraz płyt ażurowych na odcinku 232 mb
13.	2024	1 080 294,12	Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład, budżet gminy	Przebudowa drogi ul. Świerkowa w Moryniu. Zadanie obejmowało wykonanie nowej nawierzchni z masy bitumicznej na odcinku 273 mb wraz w wykonaniem chodników, parkingów oraz oświetlonym przejściem dla pieszych
14.	2024	1 851 779,84	Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład, budżet gminy	Przebudowa drogi ul. Piaskowa w Moryniu
15.	2024	524 245,29	Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład, budżet gminy	Przebudowa drogi ul. Jesionowa w Moryniu
Starostwo Powiatowe w Gryfinie				
16.	2023-2024	2 170 000,00	Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład	Przebudowa drogi Mieszkowice – Macierz
17.	2024	1 221 875,60	Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład	Przebudowa drogi Witnica – Wisław
Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie				
18.	2022-2023	12 733 688,00	RPO	Przebudowa przejścia przez m. Klępicz w ciągu DW 125 na odc. 1,180 km

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń
za lata 2023-2024*

Lp.	Okres realizacji	Koszt zadania [zł]	Źródło finansowania	Opis zadania
19.	2022-2024	35 404 309,00	Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład	Przebudowa DW 125 na odc. Przejście przez m. Bielin, Golice, Moryń

źródło: Urząd Miejski w Moryniu, Starostwo Powiatowe w Gryfinie, Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie

5. Realizacja inwestycji drogowych ograniczających emisję hałasu (m.in. nawierzchni o obniżonej hałaśliwości, ekranów akustycznych, w tym stosowanie naturalnych (w postaci ścian roślinności) lub półnaturalnych (rośliny pnące na ekranach), wałów ziemnych oraz zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg i ulic)

Zadanie realizowane poprzez inwestycje wymienione w zad. nr 4 pn. „Modernizacja, budowa i przebudowa dróg na terenie gminy Moryń (odcinki <1 km)”.

6. Wprowadzanie do mpzp informacji z map akustycznych, zapisów dotyczących klasyfikacji terenów pod względem akustycznym, stosowanie zasad strefowania oraz elementów uspokojenia ruchu w centrach miast i na terenach mieszkaniowych

Zadanie realizowane jest przez gminę w razie wystąpienia potrzeby, poprzez wprowadzanie do planów zagospodarowania przestrzennego informacji z map akustycznych, zapisów dotyczących klasyfikacji terenów pod względem akustycznym, stosowanie zasad strefowania oraz elementów uspokojenia ruchu w centrach miast i na terenach mieszkaniowych. Wybrane plany nakazują zachowanie standardów akustycznych dla określonych terenów.

7. Prowadzenie edukacji ekologicznej dot. klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego

W 2023 r. zakończono prace związane z realizacją projektu polegającego na wdrożeniu systemu informacji o pieszych i rowerowych szlakach turystycznych na terenie Gminy Moryń. Zadanie realizowane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Zadanie realizowane było również poprzez organizację rajdów rowerowych, w 2024 r. miał miejsce rajd rowerowy „Odjazdowy Bibliotekarz” - ogólnopolska akcja bibliotekarzy, czytelników i miłośników rowerów, którzy w miłej atmosferze spędzają czas zwiedzając swoją okolicę.

3.3. Pola elektromagnetyczne

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 4 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji pola elektromagnetyczne.

↑ - zadanie zrealizowane → - zadanie w trakcie realizacji
 ↔ - zadanie ciągle ↓ - zadanie niezrealizowane

Tabela 23. Cel, kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji pola elektromagnetyczne

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Ochrona przed szkodliwym działaniem pól elektromagnetycznych			
Kierunek: Ograniczenie niekorzystnego oddziaływania pól elektromagnetycznych			
1.	Prowadzenie monitoringu pól elektromagnetycznych (zgodnie z PMŚ)	GIOŚ	↔
2.	Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi	Gmina Moryń	↔
3.	Prowadzenie ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne	Gmina Moryń, Starostwo Powiatowe w Gryfinie	↓
Kierunek: Edukacja ekologiczna			
4.	Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM	organizacje pozarządowe	↓

źródło: opracowanie własne na podstawie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026”

1. Prowadzenie monitoringu pól elektromagnetycznych (zgodnie z PMŚ)

W latach 2023-2024 zgodnie z Wykonawczym Programem Państwowego monitoringu środowiska na rok 2023, Monitoring pól elektromagnetycznych oraz Wykonawczym programem monitoringu pól elektromagnetycznych na rok 2024, w roku 2024 Centralne Laboratorium Badawcze GIOŚ Oddział w Szczecinie wykonało pomiar pól elektromagnetycznych (PEM) na terenie gminy Moryń w 1 punkcie pomiarowym w ramach stałej sieci monitoringu przy ul. Odrzańskiej w Moryniu (14.394378 E, 52.853528 N).

Wynikiem pomiarów była średnia arytmetyczna z półgodzinnego pomiaru prowadzonego w sposób ciągły oraz wyliczona wartość wskaźnika poziomu emisji WME, wyznaczonego na podstawie maksymalnej wartości chwilowej (Emax) uzyskanej w trakcie pomiarów. Wartość wskaźnika określa dotrzymanie dopuszczalnych poziomów PEM w środowisku. Jeżeli żadna z wartości wskaźnikowych WME nie przekracza 1, dopuszczalne poziomy PEM uznaje się za dotrzymane. Zmierzona wartość w punkcie pomiarowym była poniżej progu oznaczalności sondy pomiarowej (<0,5 V/m).

Pomiar natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego wykonany w roku 2024 w punkcie pomiarowym przy ul. Odrzańskiej w Moryniu wykazał, że zmierzona wartość dla częstotliwości objętych badaniami w ramach monitoringu PEM była znacznie poniżej wartości dopuszczalnych wynoszących od 28 V/m do 61 V/m, określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448), a wyliczona wartość wskaźnika poziomu emisji WME nie przekroczyła 1.

2. Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi

Zadanie realizowane jest przez gminę w razie wystąpienia potrzeby, poprzez wprowadzanie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi. Plany ustalają zasady budowy sieci telekomunikacyjnej, linii elektroenergetycznych, nakazują zabezpieczenie środowiska przed emisją szkodliwych fal elektromagnetycznych.

3. Prowadzenie ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne

Brak realizacji zadania z powodu braku zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym.

4. Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM

Brak realizacji zadania z powodu braku zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym.

3.4. Gospodarowanie wodami

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 8 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji gospodarowanie wodami.

↑ - zadanie zrealizowane → - zadanie w trakcie realizacji
 ↔ - zadanie ciągle ↓ - zadanie niezrealizowane

Tabela 24. Cel, kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarowanie wodami

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód pod względem jakościowym i ilościowym na terenie Gminy Moryń			
Kierunek: Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego, minimalizacja ryzyka powodziowego			
1.	Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi	Gmina Moryń, zarządy zlewni	↑
2.	Utrzymanie i konserwacja urządzeń melioracji wodnych podstawowych	zarządy zlewni	↑
Kierunek: Optymalizacja zużycia wody			
3.	Ograniczenie zużycia wody w obrębie terenów miejskich (ponowne wykorzystanie „wody szarej” i „deszczówki” do celów gospodarczych) oraz w przemyśle (np. recyrkulacja wody, zamykanie obiegu wody)	Gmina Moryń, przedsiębiorstwa, mieszkańcy	↑
4.	Ograniczanie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyle oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodnej	przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne	↔
Kierunek: Poprawa stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych			
5.	Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez wdrożenie stosowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych, wspieranie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego (ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych)	ZODR, mieszkańcy	↑
6.	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu	GIOŚ	↔
7.	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	Gmina Moryń, WIOŚ w Szczecinie	↓
8.	Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Moryń	↔

źródło: opracowanie własne na podstawie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026”

1. Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi

Rejonowy Związek Spółek Wodnych w Chojnie na zlecenie gminy w 2023 r. w sołectwach Mirowo, Gądno, Przyjezierze i Witnica wykonał niżej wymienione prace polegające na konserwacji urządzeń melioracyjnych:

- rowy melioracyjne 235 m.b.,
- rurociągi odprowadzające wodę z gruntów rolnych - 56 mb,
- studnie - 9 szt.

Całkowity koszt zadania wyniósł 12 763,04 zł, w tym udział Gminy Moryń – 5 000,00 zł.

W 2024 r.:

- konserwacja urządzeń melioracyjnych - rowy 50mb,
- rurociągi odprowadzające wodę z gruntów rolnych - 55 mb wraz z robotami towarzyszącymi.

Całkowity koszt zadania wyniósł 12 964,05 zł, w tym udział Gminy Moryń – 5 000,00 zł.

2. Utrzymanie i konserwacja urządzeń melioracji wodnych podstawowych

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Zarząd Zlewni Szczecin sukcesywnie wykonywało bieżące prace konserwacyjne cieków i urządzeń wodnych. W okresie od 25.09.2024 r. do 04.12.2024 r. realizowano utrzymanie rzeki Kalicy na odcinku 12+450 – 13+750. Koszt poniesiony w ramach zadania wyniósł 9 038,04 zł.

3. Ograniczenie zużycia wody w obrębie terenów miejskich (ponowne wykorzystanie „wody szarej” i „deszczówki” do celów gospodarczych) oraz w przemyśle (np. recykulacja wody, zamykanie obiegu wody)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w raportowanych latach dofinansowywał mieszkańców gminy w ramach ogólnopolskiego programu „Moja Woda”. Program dotyczy przedsięwzięcia, które doprowadzają do zatrzymywania wody opadowej w obrębie nieruchomości objętej przedsięwzięciem, w efekcie czego wody opadowe lub roztopowe z nieruchomości nie będą odprowadzane poza jej teren (np. do kanalizacji bytowo-gospodarczej, kanalizacji deszczowej, kanalizacji ogólnospławnej, rowów odwadniających odprowadzających poza teren nieruchomości, na tereny sąsiadujące, na ulice, place itp.). Program ma na celu ochronę zasobów wody poprzez zwiększenie retencji na terenie posesji przy budynkach jednorodzinnych oraz wykorzystywanie zgromadzonej wody opadowej i roztopowej, w tym dzięki rozwojowi zielono-niebieskiej infrastruktury.

W 2024 r. zawarte zostały i zrealizowane 3 umowy na łączną kwotę 17 585,60 zł.

W ramach prac dodatkowych, zleconych przez Urząd Miejski w Moryniu współfinansowanych przez Starostwo Powiatowe w Gryfinie, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej wykonał czyszczenie i prace konserwacyjne piaskownika na wody opadowe przy ul. Parkowej w Moryniu, na kwotę 5 000,00 zł.

4. Ograniczanie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyle oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodnej

Zadanie realizowane jest w ramach bieżącej działalności. Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o. w ramach bieżącej eksploatacji sieci wodociągowej kontrolowały powstające wycieki.

W wyniku realizacji Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych na terenie Gminy Moryń Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o. zrealizowały następujące prace:

- W stacji uzdatniania wody w Witnicy:
 - spawanie wżerów w odżelaziaczach fi.1400;
- W stacji uzdatniania wody w Mirowie:
 - udrożnienie i czyszczenie kanalizacji wód popłucznych,
 - sprawdzenie instalacji napowietrzania – wymiana elektrozaworu oraz głowicy zaworu fi.20,
 - wymiana zaworu przelotowego fi.20 na instalacji powietrza do hydroforów,
 - naprawa przeciekającego dachu, malowanie ścian i sufitu farbami emulsyjnymi i olejnymi,
 - demontaż pompy PJM 65 do remontu,
 - wymiana zaworu zwrotnego fi.80 na drugiej pompie poziomej;
- W stacji uzdatniania wody w Przyjezierzu:
 - spawanie płaszcza odżelaziacza,
 - remont odżelaziacza – wymiana złoza filtracyjnego, dysz filtracyjnych szt. 66, spawanie pęknięć,
 - płukanie odżelaziacza, montaż chloratora,
 - czyszczenie kanalizacji wód popłucznych – wymiana rury betonowej na PCV fi.200 4 m.b.,
 - czyszczenie wodomierza MZ fi.100 wody uzdatnionej,
 - demontaż chloratora,
 - wymiana agregatu;
- W stacji uzdatniania wody w Kłępiczu:
 - wymiana głowicy zaworu fi.20 - dopuszczanie powietrza do hydroforów;
- W stacji uzdatniania wody w Gądnie:
 - przygotowanie hydroforów do przeglądu przez UDT,
 - udrożnienie kanalizacji wód popłucznych.

Prace na sieci wodociągowej:

- Stare Objezierze:
 - usunięcie przecieku na rurociągu AC fi.100 – rura PCV fi.110 1 m.b.;
- Gądnio:
 - wykonanie dwóch włączy do sieci fi.80,
 - demontaż wodomierza w studni wodomierzowej,
 - usunięcie przecieku na rurociągu stalowym fi.80,
 - wymiana zaworu kulowego fi.20 przed wodomierzem w studni wodomierzowej,
 - usunięcie przecieku na przyłączy;

- Witnica:
 - wykonanie włączenia do sieci stalowej,
 - montaż zasuwy fi.80 na rurociągu AC fi.80, trójnika fi.80/50 – rura PE fi.80 2 m.b. podłączenie przyłącza stalowego fi.40 do bloku nr.11A – rura PE fi.40 2 m.b., Podłączenie rurociągu stalowego fi.50 – rura PCV fi.50 5 m.b.,
 - wymiana rury stalowej fi.50 na PE fi.80 mb.6, montaż wężła hydrantowego kpl.1. Montaż nawiertki fi.80 kpl.1, rura PE fi.40 mb.25 fi.32 4 m.b., zasuwa fi.32 kpl.1,
 - usunięcie przecieków na sieci wodociągowej,
 - rozebranie zabruku w zatoczce autobusowej, usunięcie przecieku na złączce PE-PE fi.32/25 – wymiana na mufkę fi.32 i złączki PE fi.32 i fi.25,
 - naprawa wycieku z kanalizacji deszczowej;
- Mirowo:
 - wymiana trójnika sztmunkowego fi.80/80 na rurociągu AC fi.80, połączenie z AC fi.150, wymiana hydrantu, wymiana obejmy przyłączeniowej fi.80 na nawiertkę fi.80/32 i podłączenie przyłącza na cmentarz,
 - naprawa uszkodzonej sieci wodociągowej AC fi.150 – rura PCV fi.150 1,5 m.b.

ZGKiM w Moryniu w 2023 r. w ramach bieżącego utrzymania obiektów i urządzeń stacji uzdatniania wody odmalował urządzenia instalacji technologicznej wewnątrz budynku oraz wymienił dwie zasuwy na sieci wodociągowej. Wykonano okresowy przegląd agregatu prądotwórczego. Zakupiono nowy zestaw dozujący podchloryn sodu za kwotę 6 350,00 zł. Zakład zakupił i wykorzystał do zwalczania zanieczyszczeń mikrobiologicznych w wodzie 450 litrów podchlorynu sodu o wartości 2 463,00 zł.

5. Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez wdrożenie stosowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych, wspieranie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego (ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych)

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach udzielał doradztwa oraz prowadził szkolenia dla mieszkańców w ramach ograniczenia wpływu rolnictwa na wody poprzez wdrożenie stosowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych.

6. Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu

Wody powierzchniowe

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach państwowego monitoringu środowiska (PMŚ) wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Zgodnie z ust. 3 tego artykułu, badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych, chemicznych (w tym substancji priorytetowych w matrycy będącej wodą) należą do kompetencji inspekcji ochrony środowiska. W zakresie obowiązków leży również prowadzenie obserwacji elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego. Stan ichtiofauny, jako jednego z biologicznych elementów jakości wód jest badany przez wykonawców zewnętrznych, a jego ocena jest przekazywana do GIOŚ. Badania substancji priorytetowych, dla których określono środowiskowe normy jakości we florze i faunie, są zlecane przez GIOŚ. Zgodnie z ustawą –

Prawo wodne, realizacja monitoringu wód powierzchniowych ma na celu m.in. pozyskanie informacji o stanie wód powierzchniowych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami i oceny osiągnięcia celów środowiskowych przypisanych jednolitym częściom wód powierzchniowych, czyli oddzielnym i znaczącym elementom wód powierzchniowych, takim jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny; sztuczny zbiornik wodny; struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części; morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne.

Na terenie gminy Moryń występują trzy jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) Słubia, Kalica i Kurzyca, w których w latach 2023-2024 zaplanowano badania w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ), zgodnie ze Strategicznym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2020-2025 oraz rocznymi programami wykonawczymi monitoringu wód powierzchniowych. Punkty pomiarowo-kontrolne o nazwie Słubia - ujście do Odry (m. Stare Łysogórki) [PL02S0101_0459], Kalica - uj. do Rurzyca [PL02S0101_0427] oraz Kurzyca - ujście do Odry (poniżej Kłosowa) [PL02S0101_0453] znajdują się poza gminą.

Wynikiem prowadzenia badań w roku 2023 było wykonanie klasyfikacji elementów biologicznych, fizykochemicznych i chemicznych.

Klasyfikacja wskaźników i grup wskaźników jednolitych części wód powierzchniowych za rok 2024 wykonana zostanie w terminie do 30 czerwca 2025 r., zgodnie z §14 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. z 2021 r., poz.1475). Natomiast, zgodnie z §15 ww. rozporządzenia, w terminie do 30 września 2025 r. zostanie wykonana ocena stanu JCWP za lata 2019-2024.

– JCWP Słubia

W roku 2023 zrealizowano program monitoringu operacyjnego chemicznego. Ponadto, w ramach PMŚ, punkt objęty został dodatkowym programem badawczym w zakresie 4 podstawowych wskaźników z badań terenowych, tj. temperatury wody, odczynu pH, przewodności w 20°C oraz tlenu rozpuszczonego.

Klasyfikacja wskaźników fizykochemicznych z grupy 3.1-3.5 (tlen rozpuszczony i przewodność w 20°C) wykazała, że nie zostały przekroczone wartości graniczne II klasy jakości wód powierzchniowych.

Spośród wskaźników chemicznych z grupy 4.1 (substancje priorytetowe) badanych w matrycy wodnej, stwierdzono przekroczenie norm środowiskowych dla benzo(a)pirenu, benzo(b)fluorantenu i benzo(g,h,i)peryenu.

– JCWP Kalica

W roku 2023 zrealizowano program monitoringu operacyjnego oraz program monitoringu operacyjnego chemicznego.

Elementami biologicznymi klasyfikowanymi w badanej JCWP były: fitobentos (II klasa), makrofity (II klasa) oraz makrobezkręgowce bentosowe (III klasa).

Klasyfikacja wskaźników fizykochemicznych z grupy 3.1-3.5 wykazała, że zostały przekroczone wartości graniczne II klasy jakości wód powierzchniowych dla OWO i przewodności w 20°C.

Z substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego z grupy 4.1 (substancje priorytetowe), w matrycy wodnej badany był benzo(a)piren, dla którego stwierdzono przekroczenie środowiskowej normy jakości.

– JCWP Kurzyca - ujście do Odry (poniżej Kłosowa)

W roku 2023 zrealizowano program monitoringu operacyjnego chemicznego. Ponadto, w ramach PMŚ, punkt objęty został dodatkowym programem badawczym w zakresie 4 podstawowych wskaźników z badań terenowych, tj. temperatury wody, odczynu pH, przewodności w 20°C oraz tlenu rozpuszczonego.

Klasyfikacja wskaźników fizykochemicznych z grupy 3.1-3.5 wykazała, że zostały przekroczone wartości graniczne II klasy jakości wód powierzchniowych dla tlenu rozpuszczonego i przewodności w 20°C.

Spośród wskaźników chemicznych z grupy 4.1 (substancje priorytetowe) badanych w matrycy wodnej, stwierdzono przekroczenie norm środowiskowych dla benzo(a)pirenu, benzo(b)fluorantenu i benzo(g,h,i)peryleny.

Wyniki klasyfikacji wskaźników i grup wskaźników oraz oceny stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych znajdują się na Portalu jakości wód powierzchniowych GIOŚ (<https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/RIVERS/88>).

Wody podziemne

Zgodnie art. 4.1 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) oraz ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1089 z późn. zm.) celem środowiskowym dla JCWPd jest zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do niej zanieczyszczeń; zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa stanu oraz ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem wód, tak aby osiągnąć i utrzymać ich dobry stan.

Monitoring krajowy wód podziemnych wykonywany jest na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy. Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód podziemnych, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń w skali kraju, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych. Monitoring krajowy wód podziemnych jest podstawą do oceny wód podziemnych w poszczególnych punktach pomiarowych oraz jednolitych części wód podziemnych. Zgodnie z wyżej przytaczanym rozporządzeniem klasyfikującym jednolite części wód podziemnych, oceny stanu jednolitych części wód podziemnych dokonuje się na podstawie oceny stanu ilościowego i stanu chemicznego, które mogą być dobre bądź słabe. Według § 14.1. Stan jednolitej części wód podziemnych ocenia się jako dobry, jeżeli zarówno jej stan chemiczny, jak i stan ilościowy, są oceniane jako dobre.

W latach 2023-2024 ze względu na brak ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych przez Jednolitą Część Wód Podziemnych (JCWPd) - PLGW600023, na terenie której znajduje się gmina Moryń, punkt (ID:878) nie był badany. Najaktualniejsze wyniki badań wraz z klasyfikacją jakości wskaźników fizyko-chemicznych pochodzą z roku 2022 i dostępne są na stronie internetowej Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (<https://mjwp.gios.gov.pl/>).

7. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi

Brak przeprowadzonych kontroli w latach 2023-2024.

8. Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków

Zgodnie z art. 3 ust. 5 powyższej Ustawy, od 1 stycznia 2023 r. wójt, burmistrz lub prezydent miasta sporządza sprawozdanie dotyczące gospodarowania nieczystościami ciekłymi za poprzedni rok kalendarzowy zawierające informacje o liczbie zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy; liczbie właścicieli nieruchomości, od których odebrano nieczystości ciekłe, oraz liczbie osób zameldowanych pod adresem nieruchomości, na której znajduje się dany zbiornik bezodpływowy lub dana przydomowa oczyszczalnia ścieków; liczbie zawartych umów na pozbywanie się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych w okresie sprawozdawczym, a także przed okresem sprawozdawczym, jeżeli obejmują działania realizowane w okresie sprawozdawczym; liczbie zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków, których opróżnianie zorganizowała gmina; częstotliwości opróżniania zbiornika bezodpływowego lub osadnika w instalacji przydomowej oczyszczalni ścieków; ilości nieczystości ciekłych odebranych z obszaru gminy w podziale na nieczystości ciekłe bytowe oraz przemysłowe; ilości wody pobranej przez użytkowników niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej; stacjach zlewnych, do których przekazane zostały odebrane z terenu gminy nieczystości ciekłe, w postaci wykazu tych stacji oraz liczbie przeprowadzonych kontroli umów na pozbywanie się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych i dowodów uiszczenia opłat za te usługi oraz wynikach tych kontroli.

Sprawozdanie przekazuje się właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska i właściwemu dyrektorowi regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie corocznie, nie później niż do końca kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy.

Zgodnie z powyższym sprawozdaniem w 2023 r. na terenie gminy Moryń funkcjonowało 585 zbiorników bezodpływowych i 54 przydomowe oczyszczalnie ścieków. Przeprowadzono 64 kontrole w wyniku, których stwierdzono, że 60 właścicieli nieruchomości posiadało dowody uiszczenia opłaty za usługi pozbywania się nieczystości ciekłych, 4 natomiast nie posiadało takich dowodów.

3.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 7 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa.

↑ - zadanie zrealizowane → - zadanie w trakcie realizacji
 ↔ - zadanie ciągle ↓ - zadanie niezrealizowane

Tabela 25. Cel, kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarka wodno-ściekowa

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Rozwój gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Moryń			
Kierunek: Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki			
1.	Rozbudowa sieci wodociągowej w Aglomeracji Moryń	Gmina Moryń	↑
Kierunek: Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych			
2.	Monitoring i zarządzanie siecią kanalizacyjną oraz wodociągową	Gmina Moryń, przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne	↔
Kierunek: Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu			
3.	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Moryniu	Gmina Moryń	↑
4.	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w Aglomeracji Moryń	Gmina Moryń	↑
5.	Dotacje i budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie	Gmina Moryń, mieszkańcy	↑
Kierunek: Edukacja ekologiczna			
6.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Gmina Moryń, przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne, placówki oświatowe	↑
7.	Promowanie dobrych nawyków w zakresie gospodarki ściekowej w gospodarstwach domowych i rolnych	Gmina Moryń, przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne, placówki oświatowe	↑

źródło: opracowanie własne na podstawie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026”

1. Rozbudowa sieci wodociągowej w Aglomeracji Moryń

W ramach realizacji zadania w 2023 r. wykonane zostały następujące przedsięwzięcia:

- Opracowano projekt techniczny rozbudowy sieci wodociągowej w m. Moryń. Wartość zadania wyniosła 6 150,00 zł;
- Wykonano modernizację ujęcia wody w miejscowości Moryń w ramach programu Polski Ład. Wartość zadania wyniosła ok. 3 889 200,00 zł.

W latach 2023-2024 realizowana była inwestycja pn. „Rozbudowa sieci wodociągowej w ul. Dworcowej - Rondo Moryń”. Wymieniona została zużyta sieć wodociągowa wraz z rozbudową sieci wodociągowej z rur PE 125 mm o długości 572 mb. Koszt zadania wyniósł 173 945,48 zł, a środki na ten cel pochodziły z budżetu gminy.

2. Monitoring i zarządzanie siecią kanalizacyjną oraz wodociągową

Zadanie realizowane w ramach bieżącej działalności przez spółki wodno-kanalizacyjne działające na terenie gminy Moryń.

3. Modernizacja oczyszczalni ścieków w Moryniu

W całorocznej eksploatacji urządzeń i obiektu na oczyszczalni ścieków na bieżąco usuwano awarie urządzeń sterowniczych w szafie sterującej. ZGKiM w ramach posiadanej stacji odwadniania ścieków sukcesywnie wykonywał odwodnienie osadów pościekowych wytworzonych podczas eksploatacji oczyszczalni ścieków w Moryniu. Na bieżąco usuwane były występujące zakłócenia i awarie urządzeń przy prasie odwadniającej. Utrzymywano obiekt oczyszczalni ścieków i teren wokół niej w należyтым porządku poprzez systematyczne podkaszanie terenów zielonych oraz prześwietlanie korony drzewek. Zakład wykonywał badanie ścieków oczyszczonych i surowych.

4. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w Aglomeracji Moryń

W raportowanych latach realizowana była inwestycja pn. „Budowa kanalizacji sanitarnej w Przyjezierzu z przesylem do oczyszczalni ścieków w Moryniu”. W ramach zadania wykonano budowę sieci kanalizacji sanitarnej o długości 7426 mb wraz z sześcioma przepompowniami ścieków. Koszty poniesione na realizację zadania w latach 2023-2024 wyniosły 8 630 226,26 zł i pochodziły ze środków własnych gminy oraz z dofinansowania w ramach Programu Inwestycji Strategicznych Polski Ład.

ZGKiM w ramach bieżącej czynności wykonywał konserwacje sieci i przyłączy kanalizacyjnych. Zakupiono i wykorzystano 225 kg środka Flopam EM 840 HIB do odwadniania osadu ściekowego o wartości 1 155,00 zł. W 2024 r. wykonana została również budowa przykanalików w Bielinie na kwotę 21 988,29 zł.

5. Dotacje i budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie

Na terenie gminy Moryń na koniec roku 2023 znajdowało się 54 przydomowych oczyszczalni ścieków (to o 2 więcej, niż na koniec 2022 r.).

W latach 2023-2024 realizowane było zadanie polegające na budowie przydomowej oczyszczalni ścieków w m. Macierz za kwotę 229 620,47 zł. Inwestycja została pokryta z budżetu gminy. Lokalna oczyszczalnia ścieków ma za zadanie obsługi trzech budynków w m. Macierz.

6. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży

W placówkach oświatowych na terenie gminy w ramach realizacji zadania obchodzono „Światowy Dzień Wody” (obchodzony jest co roku). Uczniowie uczestniczyli w wielu ciekawych zajęciach dotyczących wody. Mieli okazję oglądać filmy edukacyjne, robić doświadczenia oraz pracować w grupach, tworząc tematyczne plakaty, które umieszczane były na korytarzu szkolnym.

W 2023 r. w Moryniu został zamontowany źródł uliczny podłączony do instalacji wodociągowej. Dzięki czemu można skorzystać z dostępu do bieżącej wody. Zakup sfinansowany ze środków Gminy Moryń – 24 945,14 zł, montaż wykonał Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Moryniu.

7. Promowanie dobrych nawyków w zakresie gospodarki ściekowej w gospodarstwach domowych i rolnych

Promowanie dobrych nawyków w zakresie gospodarki ściekowej w gospodarstwach domowych i rolnych realizowane jest w ramach bieżącej działalności poprzez:

- Informowanie o regularnym opróżnianiu zbiorników bezodpływowych. W przypadku użycia z szamb, istotne jest ich opróżnianie przez uprawnione firmy, aby zapobiec przedostawaniu się nieczystości do stosowania i wód gruntowych,
- Instalacje i utrzymanie przydomowych oczyszczalni ścieków w lokalizacjach bez dostępu do sieci kanalizacji sanitarnej,
- Współpracę z władzami gmin w celu uzyskania wsparcia technicznego i zewnętrznego na inwestycje z gospodarką ściekową, takie jak budowa lub modernizacja systemów kanalizacyjnych.

3.6. Zasoby geologiczne

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 4 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji zasoby geologiczne.

↑ - zadanie zrealizowane → - zadanie w trakcie realizacji
 ↔ - zadanie ciągle ↓ - zadanie niezrealizowane

Tabela 26. Cel, kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji zasoby geologiczne

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi			
Kierunek: Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych			
1.	Ograniczanie niekoncesjonowanej eksploatacji zasobów, poprzez prowadzenie systematycznych kontroli	OUG w Poznaniu	↔
2.	Kontrola realizacji koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż	Gmina Moryń, OUG w Poznaniu, Urząd Marszałkowski Woj. Zachodniopomorskiego	↑
3.	Ochrona zasobów złóż mineralnych poprzez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych	Gmina Moryń	↔
Kierunek: Edukacja ekologiczne			
4.	Działania edukacyjne promujące racjonalną gospodarkę zasobami naturalnymi i ich ochrona	Gmina Moryń, placówki oświatowe	↓

źródło: opracowanie własne na podstawie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026”

1. Ograniczanie niekoncesjonowanej eksploatacji zasobów, poprzez prowadzenie systematycznych kontroli

Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu realizuje zadanie w ramach bieżącej działalności. W raportowanych latach nie wystąpiły zgłoszenia oraz nie zostały wszczęte sprawy dot. niekoncesjonowanej eksploatacji zasobów.

PIG-PIB realizuje projekt „Monitoring odkrywkowej eksploatacji kopalin” mający za zadanie zgromadzenie spójnych i konsekwentnych informacji dla terenu całego kraju o skali niekoncesjonowanej eksploatacji. Projektem objęto zarówno wydobywanie kopalin w granicach udokumentowanych złóż, jak i poza nimi. Na terenie gminy Moryń udokumentowano 4 punkty niekoncesjonowanej eksploatacji.

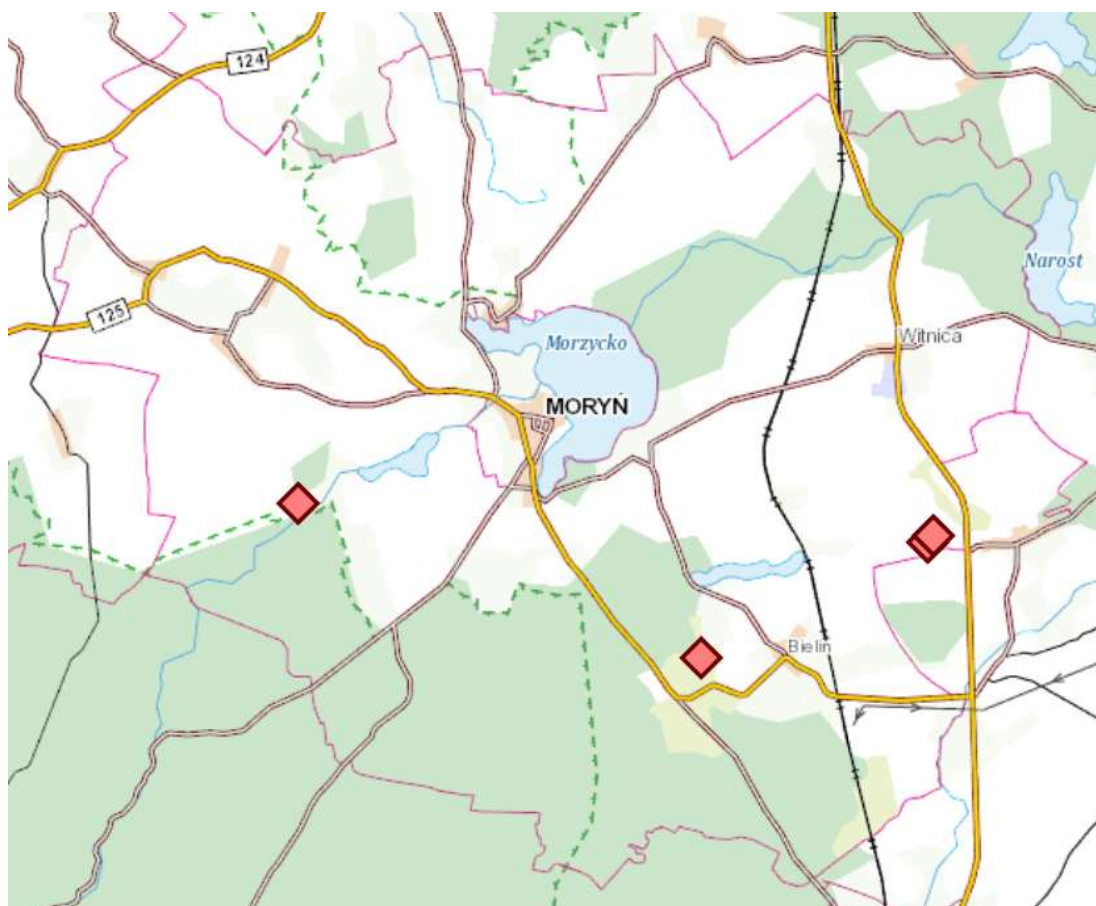
Tabela 27. Miejsca niekoncesjonowanej eksploatacji kopalin na terenie gminy Moryń

Miejscowość	Stare Objezierze	Wiśław	Wiśław	Macierz
Wyrobisko powiązane ze złożem	nie	nie	nie	nie

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń
za lata 2023-2024*

Stan zagospodarowania	eksploatowane	zaniechane	zaniechane	zaniechane
Orientacyjny udział eksploatowanej powierzchni w obrębie wyrobiska	poniżej 10%	brak	brak	brak
Kopalina	piasek ze żwirem	piasek ze żwirem	piasek ze żwirem	piasek ze żwirem
Orient. powierz. wyrobiska [m²]	1 900	18 000	4 000	3 500
Składowanie odpadów	poniżej 30%	brak	poniżej 30%	powyżej 70%
Zagrożenia dla środowiska, infrastruktury lub ludzi	Miejscami występują strome, wysokie skarpy	Strome, wysokie skarpy	Strome, wysokie skarpy	Skażenie gleb, dewastacja środowiska
Uwagi	Dziki wyrobisko, widoczne ślady okresowej eksploatacji na małą skalę	Stare wyrobisko po kopalni z XX w. Brak śladów eksploatacji. Większa część wyrobiska silnie zarośnięta	Stare wyrobisko po kopalni z XX w. Brak śladów eksploatacji. Droga dojazdowa została zaorana	Stare wyrobisko, brak śladów aktywnej eksploatacji kopaliny. Miejsce pełni rolę nielegalnego wysypiska odpadów

źródło: Raporty o punktach niekoncesjonowanej eksploatacji PIG-PIB

Rysunek 20. Lokalizacja nielegalnych miejsc eksploatacji kopalin na terenie gminy Moryń

źródło: <http://emgsp.pgi.gov.pl/raporty>

2. Kontrola realizacji koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż

Zadanie realizowane przez Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu na bieżąco. W 2023 r. miała miejsce 1 kontrola zakładu górniczego na terenie gminy Moryń. Kontrola dotyczyła bezpieczeństwa prowadzonych robót podczas eksploatacji złoża, gospodarki złożem w procesie wydobywania kopaliny.

3. Ochrona zasobów złóż mineralnych poprzez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych

Ochrona zasobów złóż mineralnych poprzez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych realizowane jest na bieżąco w ramach zaistniałych potrzeb.

4. Działania edukacyjne promujące racjonalną gospodarkę zasobami naturalnymi i ich ochrona

W raportowanych latach nie realizowano działań edukacyjnych promujących racjonalną gospodarkę zasobami naturalnymi i ich ochronę z uwagi na brak zaistniałej potrzeby.

3.7. Gleby

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 8 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji gleby.

↑ - zadanie zrealizowane → - zadanie w trakcie realizacji
 ↔ - zadanie ciągle ↓ - zadanie niezrealizowane

Tabela 28. Cel, kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gleby

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu			
Kierunek: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi			
1.	Wdrażanie projektów rewitalizacyjnych na obszarach pokolejowych	Gmina Moryń	↓
2.	Promocja pakietów rolno-środowiskowo - klimatycznych	Gmina Moryń, ZODR, ARIMR	↔
3.	Ochrona gruntów rolnych przed zmianą zagospodarowania poprzez uwzględnianie ich przeznaczenia w dokumentach planistycznych	Gmina Moryń	↔
Kierunek: Remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych			
4.	Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku rolnym, leśnym lub innym	władający powierzchnią ziemi lub inni sprawcy zanieczyszczenia lub RDOŚ	↑
5.	Uprawa roślin energetycznych na glebach niskiej jakości	władający powierzchnią ziemi lub inni sprawcy zanieczyszczenia lub RDOŚ	↔
6.	Wprowadzenie, odtworzenie zadrzewień śródpolnych służące ochronie gleb przed erozją wietrzną, poprawie stosunków mikroklimatycznych i biocenotycznych	władający powierzchnią ziemi lub inni sprawcy zanieczyszczenia lub RDOŚ	↔
7.	Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych na gruntach rolnych i innych niż rolne	władający powierzchnią ziemi lub inni sprawcy zanieczyszczenia lub RDOŚ	↔
Kierunek: Edukacja ekologiczna			
8.	Promocja rolnictwa ekologicznego i integrowanego oraz informacja nt. dobrych praktyk rolniczych	Gmina Moryń, ZODR, ARIMR	↑

źródło: opracowanie własne na podstawie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026”

1. Wdrażanie projektów rewitalizacyjnych na obszarach pokolejowych

Brak realizacji zadania w raportowanych latach.

2. Promocja pakietów rolno-środowiskowo - klimatycznych

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach w ramach bieżącej działalności prowadzi działania promocyjne pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych.

3. Ochrona gruntów rolnych przed zmianą zagospodarowania poprzez uwzględnianie ich przeznaczenia w dokumentach planistycznych

Ochrona gruntów rolnych przed zmianą zagospodarowania poprzez uwzględnianie ich przeznaczenia w dokumentach planistycznych realizowana jest na bieżąco w ramach zaistniałych potrzeb.

4. Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku rolnym, leśnym lub innym

Grunty, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej określane są mianem gruntów zdegradowanych.

Grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe, określane są mianem gruntów zdewastowanych.

Osoby powodujące utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntów są obowiązane do ich rekultywacji, czyli nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych. Według danych Starostwa Powiatowego w Gryfinie powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2024 r., poz. 82) na koniec 2024 r. wynosi 15,20 ha powstałych w wyniku działalności górnictwa i kopalnictwa, w tym 13,60 ha gruntów zdegradowanych i 1,60 ha zdewastowanych. W 2024 r. nie przeprowadzano prac rekultywacyjnych.

5. Uprawa roślin energetycznych na glebach niskiej jakości

Zadanie realizowane na bieżąco zależnie od potrzeb i możliwości mieszkańców.

6. Wprowadzenie, odtworzenie zadrzewień śródpolnych służące ochronie gleb przed erozją wietrzną, poprawie stosunków mikroklimatycznych i biocenotycznych

Zadanie realizowane na bieżąco w ramach zaistniałych potrzeb.

Dodatkowo na terenie Gminy Moryń funkcjonuje stacja meteorologiczna, która wzbogaciła sieć Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej (SMSR) prowadzonego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, Państwowy Instytut Badawczy w Puławach. Stacja jest wyposażona w czujniki w systemie pomiaru ciągłego. Mierzy - aktualizując wyniki co godzinę- kierunek i prędkość wiatru, temperaturę powietrza, temperaturę przygruntową

i gruntu, wilgotność względną powietrza, opady atmosferyczne ciekłe i stałe, napromieniowanie słoneczne i ciśnienie atmosferyczne. Pracuje w sieci internetowej, dzięki czemu dane można sprawdzić za pomocą smartfona z odpowiednią aplikacją. Precyzyjne dane pogodowe pozwalają podjąć lepsze decyzje dotyczące, doboru optymalnego czasu wykonania zabiegów ochronnych oraz nawożenia. Pozwala to na racjonalizację zużycia środków chemicznych i obniżenie kosztów nawożenia, i jest to funkcja najczęściej wykorzystywana przez rolników z gminy.

7. Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych na gruntach rolnych i innych niż rolne

Zadanie realizowane na bieżąco w ramach zaistniałych potrzeb. Mieszkańcy mogą składać wnioski o dofinansowanie w ramach PROW Poddziałanie 8.1. Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych, które przyznaje ARiMR.

8. Promocja rolnictwa ekologicznego i integrowanego oraz informacja nt. dobrych praktyk rolniczych

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach w raportowanych latach przeprowadzał szkolenia oraz doradztwa na terenie gminy Moryń, co zostało przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 29. Przeprowadzone szkolenia i doradztwa w latach 2023-2024 na terenie gminy Moryń

Tematyka szkolenia/doradztwa	Rok szkolenia/doradztwa	Liczba uczestników/doradztwa
PROW	06.12.2023	4
	12.12.2023	5
	31.01.2024	15
Ekoschematy	22.02.2023	18
Zasady integrowanej ochrony roślin	24.04.2024	15

źródło: Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach

3.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 7 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

↑ - zadanie zrealizowane → - zadanie w trakcie realizacji
↔ - zadanie ciągle ↓ - zadanie niezrealizowane

Tabela 30. Cel, kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Racjonalna gospodarka odpadami na terenie Gminy Moryń			
Kierunek: Racjonalna gospodarka odpadami			
–	Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie i regulaminu utrzymania czystości i porządku	Gmina Moryń	↔
–	Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Gmina Moryń	↔
–	Osiągnięcie poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wskazanych frakcji odpadów komunalnych oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	Gmina Moryń	↔
–	Wykonanie sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	Gmina Moryń	↔
–	Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk odpadów	Gmina Moryń	↑
Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest			
–	Realizacja „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Moryń na lata 2008 - 2032”	Gmina Moryń, mieszkańcy	↑
Kierunek: Edukacja ekologiczna			
–	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi	Gmina Moryń, placówki oświatowe	↑

źródło: opracowanie własne na podstawie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026”

1. Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie i regulaminu utrzymania czystości i porządku

Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie i regulaminu utrzymania czystości i porządku realizowane jest w ramach bieżącej działalności.

2. Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych

Gmina Moryń należy do Związku Gmin Dolnej Odry, którego zadaniem jest realizacja zadań publicznych związanych z gospodarką odpadami, w tym unieszkodliwianiem odpadów komunalnych oraz organizacją systemu logistycznego zbiórki odpadów na obszarze objętym działaniem Związku. Gmina Moryń prowadzi selektywne zbieranie odpadów komunalnych.

Mieszkańcy mogą bezpłatnie skorzystać z funkcjonującego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), który znajduje się w Myśliborzu przy ul. Celnej 21 (Gmina Myślibórz). Na terenie gminy Moryń funkcjonuje ogólnodostępny punkt selektywnego gromadzenia odpadów, do którego mieszkańcy mogą dostarczać odpady takie jak meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte opony, z wyłączeniem opon pochodzących z działalności rolniczej oraz z pojazdów większych niż pojazdy o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 tony.

Ilość odpadów odebranych od właścicieli nieruchomości na terenie gminy Moryń w raportowanych latach przedstawiono w tabeli.

Tabela 31. Ilość odpadów odebranych od właścicieli nieruchomości na terenie gminy Moryń w latach 2023-2024

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów (Mg)	
		2023	2024
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	34,1450	34,3500
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	102,2200	106,4900
15 01 07	Opakowania ze szkła	78,5946	72,1480
16 01 03	Zużyte opony	8,7200	12,0400
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	1,6400	0,2800
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	104,2200	130,5500
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	33,3200	0,0000
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1 052,9800	958,4000
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	94,5600	119,0000
Razem		1 510,3996	1 433,2580

źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Związku Gmin Dolnej Odry w granicach administracyjnych gmin: Banie, Bielice, Cedynia, Dolice, Lipiany, Marianowo, Moryń, Stare Czarnowo, Warnice za rok 2023 i 2024

3. Osiągnięcie poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wskazanych frakcji odpadów komunalnych oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

Osiągnięte poziomy recyklingu przez gminę Moryń w analizowanych latach zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 32. Osiągnięte poziomy recyklingu i ograniczania odpadów na terenie gminy Moryń w latach 2023-2024

Rodzaj odpadów	2023	2024
Poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych [%]	20,21 Wymagane ≥35	36,80 Wymagane ≥45
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania [%]	32,87 Wymagane ≤35	18,30 Wymagane ≤35
Poziom składowania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych (obowiązuje od 2025 r.) [%]	66,79	50,05

źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Związku Gmin Dolnej Odry w granicach administracyjnych gmin: Banie, Bielice, Cedynia, Dolice, Lipiany, Marianowo, Moryń, Stare Czarnowo, Warnice za rok 2023 i 2024

4. Wykonanie sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi

Gminy Moryń składa corocznie w terminie za pośrednictwem bazy BDO sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi.

5. Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk odpadów

W 2023 roku za pośrednictwem mObywatel otrzymano 2 zgłoszenia: jedno dotyczące dzikiego wysypiska w obrębie miejscowości Stare Objezierze. W wyniku postępowania wydano decyzję administracyjną nakazującą uprzątnięcie działki w terminie do 31 sierpnia 2024 r. Drugie dotyczyło spalania odpadów. W wyniku przeprowadzonej wizji lokalnej nie stwierdzono nieprawidłowości.

Tabela 33. Dzikie wysypiska na terenie gminy Moryń

powierzchnia istniejących - stan w dniu 31 grudnia 2023	50 m ²
istniejące - stan w dniu 31 grudnia 2023 ¹¹	1 szt.

źródło: GUS [stan na 12.03.2025 r.]

6. Realizacja „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Moryń na lata 2008 - 2032”

Gmina Moryń w oparciu o Program Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest - uchwalony 7 listopada 2008 r. Uchwałą Nr XXI/187/2008 Rady Miejskiej w Moryniu, obowiązujący do 2032 roku - wspiera mieszkańców głównie w wymianie eternitowych pokryć dachowych na budynkach mieszkalnych i gospodarczych.

W 2023 r. na realizację programu przeznaczono 6 000,00 zł, skorzystały 2 osoby na łączną kwotę 5 322,80 zł. Natomiast w 2024 r. wydatkowano na ten cel 2 992,88 zł.

¹¹ Stan na koniec 31 grudnia 2024 r. będzie udostępniony w GUS końcem września 2025 r.

Tabela 34. Wyroby zawierające azbest na terenie Gminy Moryń [kg]

MORYŃ	zinventoryzowane	Razem	1 588 251
		Osoby fizyczne	742 548
		Osoby prawne	845 703
	unieszkodliwione	Razem	82 746
		Osoby fizyczne	71 389
		Osoby prawne	11 357
	pozostałe do unieszkodliwienia	Razem	1 505 505
		Osoby fizyczne	671 158
		Osoby prawne	834 347

źródło: www.bazaazbestowa.gov.pl [stan na: 05.03.2025 r.]

7. Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi

W Zespole Szkół na terenie gminy w ramach realizacji zadania miały miejsce następujące działania:

- zorganizowano zbiórkę elektrośmieci, która przyczyniła się po pierwsze, do ochrony środowiska poprzez recykling i odzyskiwanie surowców wtórnych. Po drugie, elektrośmieci zostały zabrane przez profesjonalną firmę a szkoła otrzymała punkty oświatowe, które później będzie można wymienić na potrzebny sprzęt dla szkoły, z którego będą korzystać uczniowie,
- Cykliczna akcja „Sprzątanie Świata”, promująca działania na rzecz poszanowania środowiska oraz kształtuje postawy proekologiczne. Starsi i młodszy uczniowie wraz z wychowawcami tworzyli wspólny front sprzątania własnego kawałka Polski i promowali ideę nie śmiecenia w naturze,
- Dzień Ziemi. To święto ekologiczne, które w 2024 roku promowane było hasłem: „Planeta kontra plastik”. Tego dnia tradycyjnie wszyscy uczniowie wraz z nauczycielami sprząтали wyznaczone tereny w Moryniu,
- W ramach światowego Dnia Ziemi, w szkole odbył „Tydzień ziemi” pod hasłem „zainwestuj w naszą planetę”:
 - a. Uczniowie wykonali ciekawe plakaty o tematyce związanej z ochroną środowiska, czy segregacją śmieci,
 - b. Akcja „Przynieś baterijkę a dostaniesz roślinkę”. Sadzonki, które otrzymano od Nadleśnictwa Mieszkowice dzieci chętnie zabierały do swoich domów.
 - c. Konkurs przyrodniczy z „Leśnym Kołem Fortuny”. Uczniowie wykazali się dużą aktywnością, fantastyczną wiedzą dotyczącą ochrony przyrody,
 - d. Ekologiczny Pokaz Mody. W kreacjach, od najprostszego wykorzystania worka na śmieci, jako bluzy, do przemyślanego i pełnego ubioru,
 - e. W ramach Tygodnia Ziemi został rozstrzygnięty konkurs ekologiczny „Cuda ze śmieci”.

3.9. Zasoby przyrodnicze

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 12 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji zasoby przyrodnicze.

↑ - zadanie zrealizowane → - zadanie w trakcie realizacji
 ↔ - zadanie ciągle ↓ - zadanie niezrealizowane

Tabela 35. Cel, kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji zasoby przyrodnicze

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Zachowanie różnorodności biologicznej na terenie Gminy Moryń			
Kierunek: Ochrona krajobrazu, różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów			
1.	Zapewnienie właściwej ochrony różnorodności biologicznej oraz walorów krajobrazowych w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy	Gmina Moryń	↔
2.	Uwzględnienie w dokumentach planistycznych form ochrony przyrody	Gmina Moryń	↔
3.	Bieżące i zrównoważone utrzymanie zieleni na terenie gminy	Gmina Moryń	↑
4.	Monitoring obszarów chronionych objętych działaniami ochrony czynnej (w szczególności obszarów Natura 2000)	RDOŚ w Szczecinie	↔
5.	Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną	RDOŚ w Szczecinie	↔
6.	Bieżąca konserwacja form ochrony przyrody	Gmina Moryń, RDOŚ w Szczecinie	↓
7.	Ochrona, pielęgnacja i utrzymanie terenów leśnych	Gmina Moryń, Nadleśnictwo Moryń	↑
8.	Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków obcych inwazyjnych	Gmina Moryń, RDOŚ w Szczecinie, Nadleśnictwa	↔
9.	Monitoring zagrożeń antropogenicznych lasu i zapobieganie ich skutkom (zagrożenia pożarowe, nielegalne składowiska odpadów, nielegalna wycinka)	Gmina Moryń, Nadleśnictwa	↑
Kierunek: Tworzenie zielonej infrastruktury			
10.	Budowa infrastruktury turystycznej w sąsiedztwie terenów wodnych (rzeki, jeziora) za zachowaniem zasad bezpieczeństwa	Gmina Moryń	↓

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń
za lata 2023-2024*

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Kierunek: Edukacja ekologiczna			
11.	Wsparcie zaplecza dydaktycznego oraz infrastruktury służącej edukacji ekologicznej oraz ochronie walorów przyrodniczych	Gmina Moryń, Nadleśnictwa	↑
12.	Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody oraz na temat znaczenia i roli lasów	Gmina Moryń, placówki oświatowe, Nadleśnictwa	↑

źródło: opracowanie własne na podstawie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026”

1. Zapewnienie właściwej ochrony różnorodności biologicznej oraz walorów krajobrazowych w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy

Zadanie realizowane w ramach bieżącej działalności. Wybrane plany zakazują działań mogących prowadzić do zniszczenia stanowisk chronionych gatunków zwierząt i roślin, ustalają obowiązek zachowania istniejących terenów leśnych, śródpolnych zadrzewień i zakrzaczeń.

2. Uwzględnienie w dokumentach planistycznych form ochrony przyrody

Zadanie realizowane w ramach bieżącej działalności. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uwzględniają, w przypadku ich wystąpienia, tereny leżące w granicach form ochrony przyrody. Zakazują działalności mogącej mieć negatywne oddziaływanie na przedmiot ochrony w obszarach chronionych, zgodnie z przepisami szczególnymi.

3. Bieżące i zrównoważone utrzymanie zieleni na terenie gminy

ZGKiM zajmuje się utrzymaniem zieleni na terenie miasta, utrzymaniem rabatów kwiatowych, trawników, skwerów parkowych. Prace porządkowe wykonywane są przez Zakład na terenie parku miejskiego w zakresie utrzymania czystości alejek parkowych, prześwietlania koron drzew, podcinania żywopłotu, wykaszania terenów zielonych trawników kosiarkami ciągnikowymi i wykaszarkami. Zakład pięciokrotnie wykonywał podkaszanie poboczy ścieżki rowerowej odcinka znajdującego się na terenie Gminy Moryń. W 2023 r. wykonano nasadzenia kwiatów sezonowych bratek w ilości 500 szt. oraz pelargonii w ilości 684 szt. do donic betonowych oraz wień stojących i wiszących.

W 2023 r. wg otrzymanych decyzji administracyjnych z Urzędu Miejskiego w Moryniu Zakład dokonał wycinki drzew w ilości 42 szt. na terenie Gminy Moryń. Na obiekcie plaży w Moryniu Zakład wykonał przeglądy i konserwacje budynku. Wykonywano również zabiegi pielęgnacyjne zieleni.

Na realizację ww. działań w 2023 r. ZGKiM otrzymało dotację przedmiotową z budżetu gminy w wysokości 247 400,00 zł. W 2024 r. wydatkowano środki w wysokości 267 150,00 zł.

4. Monitoring obszarów chronionych objętych działaniami ochrony czynnej (w szczególności obszarów Natura 2000)

Zadanie polegające na monitoringu obszarów chronionych objętych działaniami ochrony czynnej (w szczególności obszarów Natura 2000) realizowane jest przez Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Szczecinie w ramach bieżącej działalności.

5. Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną

Regionalna Dyrekcyja Ochrony Środowiska w Szczecinie w ramach bieżącej działalności realizuje zadanie polegające na czynnej ochronie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną.

6. Bieżąca konserwacja form ochrony przyrody

Z uwagi na brak zaistniałej potrzeby w raportowanych latach nie realizowano zadania na terenie gminy Moryń.

7. Ochrona, pielęgnacja i utrzymanie terenów leśnych

Nadleśnictwo Mieszkowice realizowało zadanie poprzez następujące działania:

- Pielęgnacja lasu: wykonanie szeregu czynności polegających na:
 - Niszczeniu chwastów,
 - poprawianiu formy drzewek,
 - przerzedzaniu nadmiernie zagęszczonych fragmentów lasu,
 - usuwaniu drzewek niepożądanych – chorych, obumierających wadliwych,
 - zbiór materiałów prognostycznych,
 - ochrona przed zwierzyną,
 - ochrona przed gryzoniami,
 - ograniczenie szkód wyrządzonych przez owady,
 - sprzątanie terenów leśnych.

Koszty poniesione w latach 2023-2024 na realizowane działania wyniosły 1 088 446,00 zł i zostały poniesione ze środków własnych nadleśnictwa.

8. Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków obcych inwazyjnych

Nadleśnictwo Mieszkowice na bieżąco monitoruje las pod względem występowania gatunków obcych i inwazyjnych. Ograniczenie skutków oddziaływania gatunków obcych na ekosystemy leśne odbywa się zgodnie z wymogami określonymi w stosownych aktach prawa powszechnego.

9. Monitoring zagrożeń antropogenicznych lasu i zapobieganie ich skutkom (zagrożenia pożarowe, nielegalne składowiska odpadów, nielegalna wycinka)

Nadleśnictwo Chojna nie realizowało zadania w raportowanych latach, natomiast Nadleśnictwo Mieszkowice na ochronę przeciwpożarową, w tym: monitoring, utrzymanie pasów ppoż, utrzymanie infrastruktury wydatkowało ze środków własnych w latach 2023-2024 kwotę 163 921,00 zł.

10. Budowa infrastruktury turystycznej w sąsiedztwie terenów wodnych (rzeki, jeziora) za zachowaniem zasad bezpieczeństwa

Brak realizacji zadania w raportowanych latach.

11. Wsparcie zaplecza dydaktycznego oraz infrastruktury służącej edukacji ekologicznej oraz ochronie walorów przyrodniczych

Nadleśnictwo Chojna nie realizowało zadania w raportowanych latach, jednakże Nadleśnictwo Mieszkowice w ramach zadania wykonywało bieżące utrzymanie tj. sprzątanie oraz remonty ścieżki rowerowej wokół jeziora Morzycko. Koszty poniesione w ramach zadania wyniosły 94 400,00 zł i zostały poniesione z budżetu nadleśnictwa.

12. Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody oraz na temat znaczenia i roli lasów

Nadleśnictwo Mieszkowice na realizację zadania wydatkowało ze środków własnych ok. 10 000,00 zł. Prowadzono zajęcia edukacyjne w szkołach z terenu Gminy Moryń, przekazywano gadżety edukacyjne, wystawiano stoisko promocyjno-edukacyjne na imprezach w Gminie Moryń.

W Zespole Szkół na terenie gminy w ramach realizacji zadania miały miejsce następujące działania:

- „Jak zachowywać się w lesie” - spotkanie z pracownikiem Nadleśnictwa w Mieszkowicach. Pani leśnik opowiadała dzieciom o roślinach i zwierzętach żyjących w naszych lasach. Wspólnie z dziećmi ustaliła zasady zachowania się w lesie,
- Światowy Dzień Drzewa obchodzony, co roku - uczniowie uczestniczą w ciekawych lekcjach w terenie. Śladem najpiękniejszych drzew w okolicy tropią najciekawsze okazy. Przyglądają się liściom oraz owocom poszczególnych drzew. W bezpośrednim kontakcie z przyrodą mogą lepiej zapamiętać przekazywane im informacje,
- Ogólnopolski Projekt Edukacyjny „Kameleon”. Głównym celem projektu było przeniesienie procesu nauczania i nauki poza ściany szkolnej sali poprzez zachęcenie nauczycieli do realizowania podstawy programowej na łonie natury, pamiętając o tym, że „natura jest środkiem, tłem oraz pretekstem do uczenia się”.

3.10. Zagrożenia poważnymi awariami

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 3 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami.

↑ - zadanie zrealizowane → - zadanie w trakcie realizacji
↔ - zadanie ciągle ↓ - zadanie niezrealizowane

Tabela 36. Cel, kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji zagrożenia poważnymi awariami

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii			
Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii			
1.	Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	sprawcy awarii, Komenda Powiatowa PSP w Gryfinie	↔
2.	Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska w przypadku nieustalenia podmiotu za nie odpowiedzialnego	RDOŚ w Szczecinie	↔
Kierunek: Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych			
3.	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Gmina Moryń, placówki oświatowe	↓

źródło: opracowanie własne na podstawie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026”

1. Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku

Zadanie realizowane na bieżąco przez odpowiedzialne podmioty w ramach zaistniałej potrzeby. W raportowanych latach nie wystąpiły poważne awarie w środowisku na terenie gminy Moryń w związku z czym nie było konieczności realizacji zadania.

2. Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska w przypadku nieustalenia podmiotu za nie odpowiedzialnego

Zadanie realizowane na bieżąco przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Szczecinie. W analizowanych latach nie wystąpiła konieczność zapobiegania oraz usuwania skutków zanieczyszczeń środowiska.

3. Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii

Brak realizacji zadania z uwagi na brak zaistniałej potrzeby.

4. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń wyznaczył 73 zadania w 10 obszarach interwencji. W okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2024 r. podjęto się realizacji 60 zadań.

Należy podkreślić, iż wiele zadań wpisuje się w realizację więcej niż jednego strategicznego celu długoterminowego. Znaczna część zadań ma charakter ciągły.

Stopień realizacji zadań dla gminy Moryń wynosi 82,19 %.

Poniżej zestawiono ilość zadań wyznaczonych i zrealizowanych w poszczególnych obszarach interwencji. Część zadań posiada charakter administracyjny i jest realizowana w ramach bieżącej działalności podmiotów.

Tabela 37. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska

Lp.	Obszar interwencji	Liczba zadań wyznaczonych	Liczba zadań zrealizowanych/ realizowanych	% realizacji POŚ
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	13	11	84,61 %
2.	Zagrożenia hałasem	7	4	57,14 %
3.	Pole elektromagnetyczne	4	2	50,00 %
4.	Gospodarowanie wodami	8	7	87,50 %
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	7	7	100,00 %
6.	Zasoby geologiczne	4	3	75,00 %
7.	Gleby	8	7	87,50 %
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	7	7	100,00 %
9.	Zasoby przyrodnicze	12	10	83,33 %
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	3	2	66,67 %
Razem		73	60	82,19 %

4.1. Koszty poniesione na realizację Programu Ochrony Środowiska w latach 2023-2024

W poniższej tabeli zestawiono łączne koszty poniesione na zadania, które opisano we wcześniejszym rozdziale.

Tabela 38. Koszty poniesione na realizację Programu Ochrony Środowiska w latach 2023-2024

Obszar interwencji	Źródło finansowania	Poniesione nakłady finansowe [zł]
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Urząd Miejski w Moryniu	66 723,94
	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	968 882,45
	Inne*	12 822,75
	RAZEM	1 048 429,14
Zagrożenia hałasem	Urząd Miejski w Moryniu	88 617,32
	Starostwo Powiatowe w Gryfinie	112 340,00
	Województwo Zachodniopomorskie	78 762,00
	Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład	38 989 582,50
	Regionalny Program Operacyjny	12 733 688,00
	Inne*	4 383 976,53
	RAZEM	56 386 966,35
Pola elektromagnetyczne	-	-
Gospodarowanie wodami	Urząd Miejski w Moryniu	34 540,09
	Starostwo Powiatowe w Gryfinie	5 000,00
	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	17 585,60
	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	9 038,04
	RAZEM	66 163,73
Gospodarka wodno-ściekowa	Urząd Miejski w Moryniu	283 858,90
	Inne*	12 693 371,74
	RAZEM	12 977 230,64
Zasoby geologiczne	-	-
Gleby	-	-
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów Zasoby przyrodnicze	Urząd Miejski w Moryniu	8 315,68
	RAZEM	8 315,68
Zasoby przyrodnicze	Urząd Miejski w Moryniu	514 550,00
	Nadleśnictwo Mieszkowice	1 356 767,00

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń
za lata 2023-2024*

Obszar interwencji	Źródło finansowania	Poniesione nakłady finansowe [zł]
	RAZEM	1 871 317,00
Zagrożenia poważnymi awariami	-	-
SUMA		72 358 422,54

źródło: opracowanie własne

*inne – brak możliwości rozdzielenia kosztów na poszczególne jednostki finansujące

5. Ocena systemu monitoringu

W celu oceny wpływu realizacji zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska na poprawę środowiska na terenie gminy Moryń zestawiono wartości wskaźników monitoringu, porównując stan w latach 2023-2024.

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń
za lata 2023-2024*

Tabela 39. Wskaźniki monitoringu

Lp.	Wskaźnik	2023	2024	Źródło danych	Zmiana wskaźnika*
Ochrona klimatu i jakości powietrza					
1.	Zanieczyszczenia, dla których odnotowano przekroczenia stanu dopuszczalnego w strefie zachodniopomorskiej	brak	b.d.	GIOS	
2.	Liczba zmodernizowanych kotłowni [szt.]	7	6	UM w Moryniu	
3.	Ilość wymienionego oświetlenia [szt.]	2	b.d.	UM w Moryniu	
4.	Długość ścieżek rowerowych [km]	13,7	b.d.	GUS	
5.	Ilość przeprowadzonych termomodernizacji [szt.]	7	3	UM w Moryniu	
6.	Liczba (szt.) i moc (MW) instalacji OZE	181 szt., 1,516 kW	191 szt., 1,652 kW	ENEA	
7.	Ilość przeprowadzonych działań promocyjnych [szt.]	1	1	UM w Moryniu	
Zagrożenie hałasem					
8.	Poziom hałasu wzdłuż dróg	brak pomiarów	brak pomiarów	GIOS	-
9.	Ilość przeprowadzonych działań promocyjnych [szt.]	1	1	UM w Moryniu	
Pola elektromagnetyczne					
10.	Liczba punktów pomiarowych, w których zanotowano przekroczenia [szt.]	0	0	GIOS	
11.	Ilość przeprowadzonych działań promocyjnych [szt.]	0	0	UM w Moryniu	
Gospodarowanie wodami					
12.	Zużycie wody na potrzeby przemysłu [dam ³]	22	b.d.	GUS	
13.	Ilość JCWP o złym stanie ogólnym [szt.]	4	4	PGWWP, WIOŚ	
Gospodarka wodno-ściekowa					

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń
za lata 2023-2024*

Lp.	Wskaźnik	2023	2024	Źródło danych	Zmiana wskaźnika*
14.	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej [km]	32,8	33,3	ZGKiM, Wodociągi Zachodniopomo rskie	
15.	Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności [%]	98,7	b.d.	GUS	
16.	Długość czynnej sieci rozdzielczej kanalizacyjnej [km]	20,1	20,6	ZGKiM, Wodociągi Zachodniopomo rskie	
17.	Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności [%]	58,8	b.d.	GUS	
18.	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]	54	b.d.	UM w Moryniu	
19.	Ilość przeprowadzonych działań promocyjnych [szt.]	1	1	UM w Moryniu	
Zasoby geologiczne					
20.	Wydobycie surowców mineralnych m.in.: - piaski i żwiry [tys. t]	198	b.d.	Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce, PIG-PIB	
21.	Ilość przeprowadzonych działań promocyjnych [szt.]	0	0	UM w Moryniu	
Gleby					
22.	Powierzchnia nieużytków [ha]	530	530	GUS	
23.	Powierzchnia gruntów zrekultywowanych w ciągu roku ogółem [ha]	0	0	UM w Moryniu	
24.	Ilość przeprowadzonych działań promocyjnych [szt.]	3	2	UM w Moryniu	
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów					
25.	Odpady komunalne odbierane od właścicieli nieruchomości objętych systemem gospodarki odpadami komunalnymi [tys. Mg]	1 510,3996	b.d.	UM w Moryniu	
26.	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych – papieru, metalu, tworzyw sztucznych, szkła [%]	-	-	UM w Moryniu	-

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń
za lata 2023-2024*

Lp.	Wskaźnik	2023	2024	Źródło danych	Zmiana wskaźnika*
27.	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych ze strumienia odpadów komunalnych [% wagowo]	-	-	UM w Moryniu	-
28.	Stopień redukcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska w stosunku do odpadów wytworzonych w 1995r. [%]	32,87	b.d.	UM w Moryniu	
29.	Ilość przeprowadzonych działań promocyjnych [szt.]	4	4	UM w Moryniu	
Zasoby przyrodnicze					
30.	Powierzchnia obszarów chronionych [ha]	3 078,28	3 078,28	GUS RDOŚ	
31.	Ilość przeprowadzonych działań promocyjnych [szt.]	3	3	UM w Moryniu	
Zagrożenia poważnymi awariami					
32.	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii [szt.]	0	0	WIOŚ, Straż pożarna	
33.	Ilość przeprowadzonych działań promocyjnych [szt.]	0	0	UM w Moryniu	

źródło: GUS, GIOŚ, Urząd Gminy, PIG-PIB

*Gdzie:

kolor zielony – poprawa lub brak zmian przy pozytywnej wartości wskaźnika,

kolor czerwony – pogorszenie lub negatywna wartość wskaźnika.

6. Podsumowanie lat 2023-2024

Analizie poddano 73 zadania, które zostały wyznaczone w ramach 10 obszarów interwencji. Podjęto się realizacji 60 zadań. Realizacja Programu kształtuje się na poziomie **82,19%**, co jest dobrym wynikiem.

Zadaniami niezrealizowanymi były:

- Modernizacja systemów ogrzewania budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Moryń,
- Ograniczanie pylenia wtórnego poprzez czyszczenie ulic na mokro, szczególnie w czasie dni bezopadowych,
- Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej,
- Kontrola emisji hałasu do środowiska z dróg krajowych i wojewódzkich,
- Stosowanie rozwiązań ograniczających hałas w zakładach przemysłowych (np. obudowy dźwiękochłonne, tłumiki dźwięku, izolacje akustyczne),
- Prowadzenie ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne,
- Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM,
- Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi,
- Działania edukacyjne promujące racjonalną gospodarkę zasobami naturalnymi i ich ochrona,
- Wdrażanie projektów rewitalizacyjnych na obszarach pokolejowych,
- Bieżąca konserwacja form ochrony przyrody,
- Budowa infrastruktury turystycznej w sąsiedztwie terenów wodnych (rzeki, jeziora) za zachowaniem zasad bezpieczeństwa,
- Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii.

Niezrealizowane zadania dotyczyły głównie działań kontrolnych, monitoringowych oraz edukacyjnych, a spowodowane to było nie objęciem gminy Moryń programem monitoringowym, nie było także potrzeby realizacji niektórych zadań, w tym o charakterze interwencyjnym (np. w obszarze zagrożenia poważnymi awariami). Udało się podjąć wykonania prawie wszystkich zadań inwestycyjnych związanych z rozwojem i utrzymaniem infrastruktury technicznej i przyrodniczej. Jedynym większym zadaniem, którego realizacji się nie podjęto było wdrażanie projektów rewitalizacyjnych na obszarach pokolejowych.

Sporo zrealizowanych zadań jest długofalowa, to znaczy, że przedsięwzięcia są działaniami ciągłymi (wykonywanymi na bieżąco w ramach potrzeb i dostępnych środków finansowych) i cyklicznymi (corocznymi).

Nakłady poniesione na realizację Programu Ochrony Środowiska w latach 2023-2024 wyniosły ponad 72 mln zł.

Skrócona analiza poszczególnych obszarów interwencji została przedstawiona poniżej:

1) Ochrona klimatu i jakości powietrza.

W latach 2023-2024 na ww. obszar przeznaczono ponad 1 mln zł. Realizowano zadania monitoringowe jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Mieszkańcy podejmowali działania w zakresie modernizacji indywidualnych kotłowni domowych, wymiany nieefektywnych źródeł ciepła na mikroinstalacje fotowoltaiczne jak i termomodernizacji nieruchomości przy pomocy dofinansowania z programu „Czyste Powietrze”. Na terenie gminy zamontowano nowe punkty świetlne LED. Na bieżąco utrzymywana była ścieżka rowerowa jak i zamontowano samoobsługową stację naprawy rowerów.

2) Zagrożenia hałasem

Na omawiany obszar interwencji wydatkowano największe środki finansowe – ponad 56 mln zł. Na terenie gminy Moryń podjęto szereg przedsięwzięć mających na celu poprawę infrastruktury drogowej oraz organizacji ruchu drogowego. Były one realizowane przez Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe oraz Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich. Z uwagi na brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu nie wykonywano kontroli emisji hałasu do środowiska.

3) Pole elektromagnetyczne

Działania w obszarze pola elektromagnetycznego nie miały charakteru inwestycyjnego, dlatego nie wiązały się z ponoszeniem nakładów finansowych. Monitorowano stan środowiska w zakresie PEM (nie wykazano przekroczeń). W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy wprowadzano zapisy dotyczące ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

4) Gospodarowanie wodami

Na omawiany obszar interwencji przeznaczono ponad 66 tys. zł. Monitorowano jakość wód podziemnych i powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W ramach programu „Moja Woda” Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach udzielił 3 dofinansowań mieszkańcom gminy na zwiększenie retencji wody na terenie posesji przy budynkach jednorodzinnych oraz na wykorzystanie wody opadowej i roztopowej. Realizowano działania utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi. Ograniczano zużycie wody poprzez zmniejszenie strat na przesyle oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodnej. Prowadzono ewidencję oraz kontrolę zbiorników bezodpływowych jak i przydomowych oczyszczalni ścieków.

5) Gospodarka wodno-ściekowa

Na omawiany obszar interwencji przeznaczono prawie 13 mln zł. Opracowywano projekty oraz realizowano budowy sieci kanalizacji sanitarnej jak i wodociągowej. Gmina wybudowała przydomową oczyszczalnię ścieków. Realizowano działania edukacyjne upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków skierowane do dzieci i młodzieży.

6) Zasoby geologiczne

Działania w obszarze pola elektromagnetycznego nie miały charakteru inwestycyjnego, dlatego nie wiązały się z ponoszeniem nakładów finansowych. Prowadzono kontrole realizacji koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż.

7) Gleby

Na działania realizowane w ramach ww. obszaru nie wydatkowano środków finansowych. Celem obszaru była ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu. Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach w ramach bieżącej działalności prowadzi działania promocyjne pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych jak i przeprowadzał szkolenia oraz doradztwa na terenie gminy Moryń.

8) Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Działania inwestycyjne w omawianym obszarze wyniosły ponad 8 tys. zł. Gmina prowadziła selektywną zbiórkę odpadów komunalnych. Corocznie wykonywano sprawozdanie z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Identyfikowano i likwidowano dzikie wysypiska odpadów. Realizowano „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Moryń”. Prowadzono działalność informacyjno-edukacyjną dotyczącą gospodarki odpadami.

9) Zasoby przyrodnicze

Ww. obszar został sfinansowany środkami w wysokości ponad 1,8 mln zł. ZGKiM zajmował się bieżącym i zrównoważonym utrzymaniem zieleni na terenie gminy. Nadleśnictwo Mieszkowice realizowała zadania polegające na ochronie, pielęgnacji i utrzymaniu terenów leśnych. Monitorowano lasy pod względem występowania gatunków obcych i inwazyjnych. Prowadzono działania o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody oraz na temat znaczenia i roli lasów.

10) Zagrożenia poważnymi awariami

Na działania realizowane w ramach ww. obszaru nie wydatkowano środków finansowych. Na terenie gminy Moryń nie ma zlokalizowanych zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz nie wystąpiły w ostatnich latach zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

Gmina realizuje najważniejsze i najpilniejsze inwestycje dla jakości środowiska i zdrowia mieszkańców z punktu widzenia potrzeb jednostek samorządu terytorialnego.

Podmioty wyznaczone do realizacji zadań zawartych w Programie pozyskiwały środki finansowe ze źródeł zewnętrznych, takich jak: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Rządowy Funduszu Polski Ład, oraz Regionalny Program Operacyjny.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa¹² realizacji Programu na terenie gminy wskazuje m.in. na wzrost:

- Liczby i mocy instalacji OZE,
- Długości sieci wodociągowej rozdzielczej,
- Długości czynnej sieci rozdzielczej kanalizacyjnej,

Odnotowano także spadek:

- Ilości przeprowadzonych termomodernizacji,
- Liczby zmodernizowanych kotłowni.

W dalszym ciągu konieczne jest inwestowanie w działania z zakresu ochrony środowiska. Opracowując nowy Program zaleca się wyznaczenie celów i zadań, które będą przyczyniać się do dalszej ochrony i sukcesywnej poprawy jakości środowiska, uwzględniając możliwości finansowe i organizacyjne poszczególnych jednostek.

Biorąc pod uwagę zawarte w opracowaniu informacje, wskazujące na liczne podejmowane działania oraz wynikające z nich pozytywne aspekty, realizację Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń za lata 2023-2024 ocenia się pozytywnie.

¹² Tabela nr 39 znajduje się na stronach 78-80

Spis tabel

Tabela 1. Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Moryń	10
Tabela 2. Procesy demograficzne w gminie Moryń w latach 2015–2024	12
Tabela 3. Bezrobocie na terenie gminy Moryń	14
Tabela 4. System gazowniczy na terenie gminy Moryń	15
Tabela 5. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Moryń	16
Tabela 6. Charakterystyka systemu kanalizacyjnego na terenie gminy Moryń	17
Tabela 7. Wykaz głównych cieków wodnych przepływających przez gminę Moryń	19
Tabela 8. Wykaz głównych jezior na terenie gminy Moryń	19
Tabela 9. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze Gminy Moryń	20
Tabela 10. Charakterystyka JCWPd	21
Tabela 11. Powierzchnia obszarów chronionych na terenie gminy Moryń	23
Tabela 12. Pomniki przyrody na terenie gminy Moryń	26
Tabela 13. Struktura gruntów leśnych, lasów i terenów zieleni na obszarze gminy Moryń	28
Tabela 14. Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie gminy Moryń	33
Tabela 15. Struktura użytkowania powierzchni ziemi na terenie gminy Moryń (stan na 31.12.2024 r.)	35
Tabela 16. Cel, kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza	37
Tabela 17. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2023 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM _{2,5})	40
Tabela 18. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2023 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)	41
Tabela 19. Wyniki pomiaru jakości powietrza na terenie gminy Moryń w 2023 roku	41
Tabela 20. Liczba i moc mikroinstalacji fotowoltaicznych na terenie gminy Moryń	43
Tabela 21. Cel, kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji zagrożenia hałasem	44
Tabela 22. Modernizacje, budowy oraz przebudowy dróg na terenie gminy Moryń	45
Tabela 23. Cel, kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji pola elektromagnetyczne	48
Tabela 24. Cel, kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarowanie wodami	50
Tabela 25. Cel, kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarka wodno-ściekowa ..	57
Tabela 26. Cel, kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji zasoby geologiczne	60
Tabela 27. Miejsca niekoncesjonowanej eksploatacji kopalin na terenie gminy Moryń	60
Tabela 28. Cel, kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gleby	63
Tabela 29. Przeprowadzone szkolenia i doradztwa w latach 2023-2024 na terenie gminy Moryń	65
Tabela 30. Cel, kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	66
Tabela 31. Ilość odpadów odebranych od właścicieli nieruchomości na terenie gminy Moryń w latach 2022-2024	67
Tabela 32. Osiągnięte poziomy recyklingu i ograniczania odpadów na terenie gminy Moryń w latach 2022-2024	68
Tabela 33. Dzikie wysypiska na terenie gminy Moryń	68
Tabela 34. Wyroby zawierające azbest na terenie Gminy Moryń [kg]	69
Tabela 35. Cel, kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji zasoby przyrodnicze	70
Tabela 36. Cel, kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji zagrożenia poważnymi awariami	74
Tabela 37. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska	75
Tabela 38. Koszty poniesione na realizację Programu Ochrony Środowiska w latach 2023-2024	76
Tabela 39. Wskaźniki monitoringu	78

Spis rysunków

Rysunek 1. Gmina Moryń na tle powiatu gryfińskiego	7
Rysunek 2. Gminy graniczące z Gminą Moryń	8
Rysunek 3. Położenie gminy Moryń na tle regionów fizycznogeograficznych	9
Rysunek 4. Układ głównych dróg na terenie gminy Moryń	11
Rysunek 5. Układ linii kolejowych na terenie gminy Moryń.....	12
Rysunek 6. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	13
Rysunek 7. Linie elektroenergetyczne przebiegające przez gminę Moryń	15
Rysunek 8. Średnie temperatury i opady występujące na terenie gminy Moryń	18
Rysunek 9. Róża wiatrów Gminy Moryń	18
Rysunek 10. Lokalizacja rzek i wód na terenie gminy Moryń.....	20
Rysunek 11. Zlewnie JCWP, w zasięgu których znajduje się gmina Moryń	21
Rysunek 12. Lokalizacja JCWPd nr 84 oraz 100 na terenie gminy Moryń	22
Rysunek 13. Obszary Natura 2000 występujące na terenie gminy Moryń	23
Rysunek 14. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe występujące na terenie gminy Moryń	24
Rysunek 15. Parki krajobrazowe występujące na terenie gminy Moryń	24
Rysunek 16. Pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne występujące na terenie gminy Moryń.....	25
Rysunek 17. Lasy na terenie gminy Moryń	30
Rysunek 18. Złoża surowców zlokalizowanych na terenie gminy Moryń.....	32
Rysunek 19. Lokalizacja stacji pomiarowych w województwie zachodniopomorskim, wykorzystanych w ocenie za rok 2023	40
Rysunek 20. Lokalizacja nielegalnych miejsc eksploatacji kopalin na terenie gminy Moryń	61